

Pvm 15.9.2010	Rakenteen tarkistus Pvm 15.9.2010	Muodollinen tarkistus Pvm 15.9.2010	Suunnitelman hyväksyntä Pvm 15.9.2010	Hyväksytty toisen asteen koulutuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa Pvm 21.9.2010
Laatija Johan Silander	Osastonjohtaja Timo Häggblom	Kehittämispäällikkö Hillevi Kivelä	Koulutuslajohtaja Johan Lindman	Sihteeri Sirkku Salonen

VAASAN AMMATTIOPISTO

**Opetussuunnitelman
tutkintokohtainen osa
2010**

TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

**TURVALLISUUSALAN PERUSTUTKINTO
TURVALLISUUSVALVOJA**

Opetussuunnitelmaan liittyvät tiedot	Pvm, diaarinumero tai pykälä
OPH:n määräys	17.2.2010, nro 18/011/2010
Hyväksytty koulutuslautakunnan jaostossa	21.9.2010, § 22
Astuu voimaan	1.8.2010
Milloin opintonsa aloittaneita koskee	1.8.2010
Korvaa opetussuunnitelman, joka on hyväksytty koulutuslautakunnan jaostossa	
Näyttösuunnitelmat hyväksytty ammattiosaamisen näyttötoimikunnassa	14.9.2010, 16 §

SISÄLLYSLUETTELO

Opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa.....	0
TUTKINNON TOTEUTTAMISSUUNNITELMA	2
TUTKINNON TAVOITTEET	2
TUTKINNON MUODOSTUMINEN	3
Ammatilliset tutkinnon osat.....	3
Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat	4
Vapaasti valittavat tutkinnon osat.....	4
Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat	5
ORIENTAATIO-OPINNOT	5
OPINTO-OHJAUS	5
TYÖSSÄOPPIMINEN	5
YRITTÄJYYS	6
OPINNÄYTE	7
OPINTOPOLUT	7
AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT	8
Tutkinnon näyttösuunnitelma	8
LUKUSUUNNITELMAT	11
Lukusuunnitelma	12
OPINNOT.....	15
AMMATILLISET TUTKINNON OSAT.....	16
Kaikille pakolliset tutkinnon osat	16
Turvallisuusalan toiminta 30 ov	16
Yhteiskunnan ja yritysten turvallisuus 20 ov	20
Itsepuolustus ja työkyky, 5 ov.....	21
Pelastustoiminta 5 ov	22
Kaikille valinnaiset tutkinnon osat.....	23
Vartiointitoiminta 20 ov.....	23
Vartioliiketoiminta 10 ov	27
Vartiomuodot 10 ov.....	28
Turvallisuustekninen toiminta 20 ov	29
Vartioidinn ja järjestyksenvalvonnan perustoiminta 10 ov	34
Tietoturvaluustoiminta 10 ov	38
Uhkatilanteiden hallinta 10 ov	43
Turvajärjestelmien käyttö 10 ov	47
Turvallisuusalan palvelutoiminta 10 ov.....	51
AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT	56
Ammattitaitoa täydentävät pakolliset tutkinnon osat	56
Äidinkieli, suomi, 4 ov	56
Työelämän viestintä 1, 2 ov	58
Työelämän viestintä 2, 2 ov	59
Äidinkieli, suomi toisena kielenä, 4 ov.....	60
Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1 ov	63
Vieras kieli, a-kieli, 2 ov.....	65
Matematiikka, 3 ov	67
Matematiikka 1, 1 ov	69
Matematiikka 2, 1 ov	69
Matematiikka 3, 1 ov	70
Fysiikka ja kemia, 2 ov	71
Fysiikka 1, 1 ov.....	73
Kemia 1, 1 ov.....	74
Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätiieto, 1 ov	75
Liikunta, 1 ov.....	77
Terveystieto, 1 ov	79
Taide ja kulttuuri, 1 ov.....	82
Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat	84
Vapaasti valittavat tutkinnon osat	84
Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat	84
Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat	85

TUTKINNON TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

TUTKINNON TAVOITTEET

Turvallisuusalan perustutkinnon tavoitteena on, että tutkinnon suorittaneella henkilöllä on laaja-alaiset perustiedot ja valmiudet työskennellä, erikoistua tai jatkokouluttaa itseään kaikilla turvasektorin aloilla, joita ovat tekniikan alan työt, logistiikkatyöt, ympäristötyöt, sotilastyöt, vankeinhoito, palvelutyöt ja yksityisen turvallisuusalan työt.

Turvallisuusalan perustutkinto antaa perusvalmiudet ammattitaidon kehittämiseen. Tutkinnon suorittanut on luotettava, laatu tietoinen, oma-aloitteinen sekä asiakaspalvelu- ja yhteistyöhenkinen. Hän osaa soveltaa oppimiaan taitoja ja tietoja vaihtelevissa työelämän tilanteissa erilaisten työnantajien palveluksessa tai itsenäisenä yrittäjänä. Hän pystyy näkemään työnsä osana suurempia tehtäväkokonaisuuksia ja pystyy ottamaan huomioon yhteistyökumppaneiden työtehtävät omassa työssään.

Turvallisuusalan perustutkinnon suorittaneen on tultava toimeen monikulttuurisessa työympäristössä ja selviydyttävä työyhteisössä ja työsuoritukseen liittyvässä kanssakäymisessä molemmilla kotimaisilla ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä. Hänen on osattava noudattaa työssään ympäristön kestävä kehitystä tukevia menetelmiä. Hänen on osattava käyttää työssään tarvitsemiaan teknisiä välineitä ja laitteita, ja hänellä on oltava tietoyhteiskunnassa tarvittavat valmiudet jatkuvasti kehittyvän tieto- ja viestintätekniikan käyttämiseksi tiedon hankkimisessa ja vuorovaikutteisessa viestimisessä.

Turvallisuusalan perustutkinnon suorittanut toimii työssään ohjeiden puitteissa ja hänellä on oltava oma-aloitteisuutta, kekseliäisyyttä ja tilanteiden ennakoitakykyä tehdä itsenäisiä ratkaisuja. Yrityksen työntekijänä tai ammatinharjoittajana hänen on osattava palvella asiakkaita ja huomioida heidän tarpeitaan. Hänen on tunnettava asiakkaan ja kuluttajan oikeudet ja velvollisuudet sekä osattava ottaa ne huomioon työssään.

Turvallisuusalan perustutkinnon suorittaneen on osattava toimia työssään laatu järjestelmien mukaisesti. Hänellä on oltava käsitys turvallisuusalan kansainvälisestä ja kansallisesta kilpailukykyisyydestä ja laadun yhteydestä kustannuksiin sekä tunnettava vastuunsa kaikissa työtehtävissään. Perustutkinnon suorittaneen on osattava huolehtia omasta terveydestään ja siten ylläpitää työ- ja toimintakykyään. Hänen on tiedettävä ammattinsa fyysiset ja psyykkiset terveysvaarat ja osattava ehkäistä niitä ennalta. Hänen on osattava huolehtia työturvallisuudesta ja hänen on noudatettava työsuojelumääräyksiä ja -ohjeita.

Turvallisuusalan perustutkinnon suorittaneella on oltava elinikäisen oppimisen edellyttämät oppimaan oppimisen taidot, kuten kyky arvioida omaa oppimistaan ja osaamistaan, arvioida ja jäsentää tietoa, suunnitella omaa opiskeluaan ja asettaa itselleen oppimisen tavoitteita. Lisäksi hänellä on oltava halu ja motivaatio jatkuvaan itsensä kehittämiseen. Tutkinnon suorittaneella on oltava taidot selviytyä joustavasti uusista ja erilaisista tilanteista ja toimia innovatiivisesti. Hänen on

osattava löytää ratkaisuja ongelmatilanteissa.

Turvallisuusalan suorittaneella on oltava monipuoliset taidot selviytyä työelämän viestintätilanteista. Hänen on pystyttävä toimimaan yhteistyössä muiden kanssa myös monikulttuurisessa työympäristössä.

Turvallisuusalan perustutkinnon suorittaneen on osattava toimia vastuullisesti, oikeudenmukaisesti ja tehtyjen sopimusten mukaisesti. Hänen on noudatettava työssään turvallisuusalan ammattietiikkaa ja vaitiolovelvollisuutta. Hänen on kyettävä suvaitsevaisuuteen ja tasa-arvoiseen suhtautumiseen toisia ihmisiä kohtaan. Hänen on osattava ottaa toiset huomioon ja hyväksyä ihmisten erilaiset tunteet ja käyttäytyminen. Lisäksi hänen on hallittava omat tunteensa työyhteisö-, asiakaspalvelu- ja muissa vuorovaikutustilanteissa. Hänen on arvostettava omaa ammattiaan sekä oltava motivoitunut kehittämään itseään ja työtään.

Tutkinnossa on vain yksi koulutusohjelma, jonka nimi on Turvallisuusalan koulutusohjelma. Tutkintonimike on turvallisuusvalvoja. Turvallisuusalan perustutkinnossa voi erikoistua vartiointi-, pelastus- tai turvallisuustekniseen toimintaan.

Lisäksi ammatillisessa peruskoulutuksessa tulee tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista (L630/98 5 §).

TUTKINNON MUODOSTUMINEN

Perustutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista, jotka ovat pakollisia tai valinnaisia. Lisäksi tutkintoon sisältyy pakollisia ja valinnaisia ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia sekä vapaasti valittavia tutkinnon osia. Lisäksi tutkintoon voi yksilöllisesti sisällyttää tutkinnon osia. Ks. tarkemmin lukusuunnitelmat.

Turvallisuusvalvojan perustutkinto muodostuu seuraavista tutkinnon osista:

Ammatilliset tutkinnon osat

Kaikille pakolliset tutkinnon osat

- Kaikille yhteisiä pakollisia tutkinnon osia on yhteensä 30 opintoviikkoa (ov). Tutkinnon osat ovat seuraavat:

Turvallisuusalan toiminta

30 ov

Lisäksi opiskelija suorittaa koulutusohjelman opinnot, jotka ovat laajuudeltaan 60 ov.

Opintojaksoja toteutetaan vuosittain kysynnän mukaan.

Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

- Tutkintoon kuuluu ammatillisia valinnaisia opintoja 60 ov. Opiskelija voi sisällyttää tutkintoonsa näitä opintoja. Tutkinnon osat ovat seuraavat:

Turvallisuusalan koulutusohjelmassa suoritetaan seuraavat tutkinnon osat:

Vartiointitoiminta	20 ov
Vartioinnin ja järjestyksenvälvön perustoiminta	10 ov
Tietoturvaluustoiminta	10 ov
Uhkatilanteiden hallinta	10 ov
Turvajärjestelmien käyttö	10 ov

tai

Turvallisuustekninen toiminta	20 ov
Vartioinnin ja järjestyksenvälvön perustoiminta	10 ov
Tietoturvaluustoiminta	10 ov
Uhkatilanteiden hallinta	10 ov
Turvallisuusalan palvelutoiminta	10 ov

Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat

Pakolliset tutkinnon osat

- Kaikille yhteisiä pakollisia tutkinnon osia on yhteensä 16 opintoviikkoa (ov). Mikäli opiskelija suorittaa yhdistelmäopintoja, opiskelee hän edellä mainituista opinnoista lukion vastaavat kurssit. Tarkemmat tiedot näkyvät lukusuunnitelmasta.

Valinnaiset tutkinnon osat

- Valinnaisia tutkinnon osia on yhteensä 4 opintoviikkoa (ov). Valinnaiset opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat valinnaiset opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot opinnoista näkyvät lukusuunnitelmissa.

Vapaasti valittavat tutkinnon osat

- Vapaasti valittavia tutkinnon osia on yhteensä 10 opintoviikkoa (ov). Vapaasti valittavat opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat vapaasti valittavat opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot opinnoista näkyvät lukusuunnitelmissa.

Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat

- Opiskelija voi yksilöllisesti sisällyttää tutkintoonsa ammatillista osaamista syventäviä tutkinnon osia seuraavasti: Yritystoiminta 10 ov, Tutkinnon osat muista ammatillisista tutkinnoista 10 ov, Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät, paikallisesti tarjottavat tutkinnon osat ammatillisessa peruskoulutuksessa.

ORIENTAATIO-OPINNOT

- Orientaatio-opinnoista on määrätty Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Orientaatio-opinnot ovat laajuudeltaan 2 ov ja niistä on laadittu erikseen sisällöt ja tavoitteet. Orientaatio-opinnot toteutetaan ammatillisten opintojen yhteydessä seuraavasti:

Peruskoulupohjaiset ryhmät

- Ensimmäisenä opiskeluvuonna 1 ov Turvallisuusalan toiminta tutkinnon osan yhteydessä
- Toisena opiskeluvuonna ½ ov Tietoturvallisuustoiminta tutkinnon osan yhteydessä
- Kolmantena opiskeluvuonna ½ ov Uhkatilanteiden hallinta tutkinnon osan yhteydessä

OPINTO-OHJAUS

Opinto-ohjauksesta on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa, Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa sekä siihen liittyvässä erillisessä opinto-ohjauksen suunnitelmassa.

TYÖSSÄOPPIMINEN

Työssäoppimisesta on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Tässä tutkinnossa työssäoppiminen toteutetaan seuraavasti:

Turvallisuusalan ja turvallisuustekniikan koulutusohjelmat, peruskoulupohjaiset ryhmät

- Ensimmäisenä opiskeluvuonna 6 opintoviikkoa. Työssäoppiminen kohdistuu Turvallisuusalan toiminta tutkinnon osaan 6 ov. Työssäoppiminen toteutetaan 1 osassa, jonka laajuus on 6 ov.
- Toisena opiskeluvuonna 6 opintoviikkoa. Työssäoppiminen kohdistuu Vartiointitoiminta tai vaihtoehtoisesti Turvallisuustekninen toiminta tutkinnon osaan 4 ov. Tietoturvaluustoiminta tutkinnon osaan 2 ov. Työssäoppiminen toteutetaan 1 osassa, jonka laajuus on 6 ov.
- Kolmantena opiskeluvuonna 12 opintoviikkoa. Työssäoppiminen kohdistuu Vartiointitoiminta tai vaihtoehtoisesti Turvallisuustekninen toiminta tutkinnon osaan 4 ov. Uhkatilanteiden hallinta tutkinnon osaan 4 ov.. Vartijan ja järjestyksenvalvojan perustoiminta tutkinnon osaan 2 ov. Turvallisuusalan palvelutoiminta tai vaihtoehtoisesti Turvallisuusjärjestelmien käyttö tutkinnon osaan 2 ov. Työssäoppiminen toteutetaan 1 osassa, jonka laajuus on 12 ov.

YRITTÄJYYS

Yrittäjyydestä on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Ammatillisiin tutkinnon osiin sisältyy yrittäjyyttä yrittäjyysopintoina vähintään 5 ov. Tässä tutkinnossa yrittäjyys toteutuu erityisesti seuraavien tutkinnon osien yhteydessä:

- Valinnaisessa tutkinnon osassa Vartiointitoiminta tai vaihtoehtoisesti Turvallisuustekninen toiminta
- Kaikille pakollisessa tutkinnon osassa Turvallisuusalan toiminta

Yrittäjyys voidaan toteuttaa näissä tutkinnon osissa käytännönläheisesti sekä monipuolisesti kannustaen opiskelijoita aktiiviseen, luovaan ja oma-aloitteeseen toimintaan yhteistyössä alueen yritysten ja muiden keskeisten asiantuntijaverkostojen kanssa.

OPINNÄYTE

Opinnäytteestä on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Opiskelija suunnittelee ja tekee omaa osaamistaan kokoavan opinnäytteen, joka voi olla esimerkiksi tuote, työnäyte, portfolio tai esitys. Opiskelija tunnistaa keskeiset ammatilliset vahvuutensa ja kehittää opinnäytettä tehdessään luovuuttaan, innovatiivisuuttaan sekä edistää ammatillista kasvuaan. Hän esittelee ja arvioi opinnäytteensä sekä sen suunnittelun ja toteutuksen. Opiskelija edistää opinnäytteellä omaa työllistymistään. Opinnäytteen laajuus on 2 ov ja se arvioidaan ammattiosaamisen näytöllä Turvallisuusalan koulutusohjelman Vartiointitoiminta tutkinnon osan yhteydessä tai Turvallisuustekniikan koulutusohjelman Turvallisuustekninen toiminta tutkinnon osan yhteydessä. Opinnäytteestä merkitään päättötodistukseen laajuus ja nimi, erillistä arvosanaa ei anneta.

OPINTOPOLUT

Peruskoulupohjainen opiskelija voi suorittaa tutkinnon ns. opintopolkuina. Opintopolut muodostuvat erilaisista väylistä, jotka päätetään vuosittain. Tutkinnon opintopolut toteutetaan seuraavina väylinä:

- Opintopolkuun voi sisältyä sellaisia tutkinnon osia, jotka tukevat ja suuntaavat ammatillisia tavoitteita jonkin painopisteen mukaisesti. Tässä tutkinnossa on mahdollista suorittaa seuraavien painopisteiden mukaisia opintoja:

1. Ammatilliset opinnot (perussuunnitelma)
2. Ammatilliset opinnot (väylät)
 - Painopisteet oppilaitoksen yhteistarjonnasta (pätetään vuosittain)
 - Tutkinnon osa muusta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta, erikoisammattitutkinnosta (pätetään vuosittain)

3. Yhdistelmäopinnot

- Yhdistelmäopiskelija suorittaa sekä ammatillisen perustutkinnon että ylioppilastutkinnon. Opinnot suoritetaan yhteistyössä Vaasan lyseon lukion kanssa. Osa yhdistelmäopintoja suorittavan opiskelijan ammatilliseen perustutkintoon kuuluvista opinnoista korvataan lukiokursseilla. Korvattavat opinnot ja niiden määrä riippuvat siitä, mitkä ylioppilaskokeet opiskelija suorittaa. Lukio-opinnoilla korvattavat opinnot voivat vaihdella 24 – 40 ov välillä. Tässä tutkinnossa lukiokursseilla korvataan seuraavia ammatillisen perustutkinnon opintoja opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti:

- Vapaasti valittavat tutkinnon osat 10 ov
 - Ammattitaitoa täydentävät pakolliset tutkinnon osat 7 – 14 ov
 - Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat 4 ov
 - Ammatillinen valinnainen tutkinnon osa 0 – 10 ov
- Turvallisuusalan palvelutoiminta tai Turvajärjestelmien käyttö

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT

- Ammattiosaamisen näytöistä on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Seuraavassa taulukossa näkyy ne tutkinnon ammatilliset osat, joista näyttöjä suoritetaan. Lukusuunnitelmissa on kuvattu tarkemmin, mitkä tutkinnon osat mihinkin opintoväylään kuuluvat (ks. kohta *Lukusuunnitelmat*).
- Taulukosta selviää, toteutetaanko näytöt koko näyttönä vai osanäyttöinä, ketkä päättävät arvosanasta, näytön suoritusajankohta sekä suoritetaanko näyttö työpaikalla vai oppilaitoksessa. Lisäksi taulukosta selviää, millainen näyttö on kyseessä sekä näytön arviointikohteet. Tässä tutkinnossa ammattiosaamisen näytöt toteutetaan seuraavasti:

Tutkinnon näyttösuunnitelma

Hyväksytty ammattiosaamisen näyttötoimikunnassa 14.9.2010.

Tutkinnon osat, ov	Toteutus		Arvosanasta päättää		Suoritusajankohta / vuosi	Näyttöpaikka		Näyttö	Näytön arviointikohteet			
	Koko näyttö	Osanäytöt	Opettaja	Työpaikalla-ohjaaja		Työpaikka	Oppilaitos		1	2	3	4
Turvallisuusalan toiminta, 30 ov	x		x	x	1	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla erilaisiin turvallisuusalan työtehtäviin aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	K	K	O
Vartiointitoiminta 20 ov	x		x	x	3	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla erilaisiin turvallisuusalan työtehtäviin aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	K	O	O

Tutkinnon osat, ov	Toteutus		Arvosanas- työpaikka- ohjaaja		Suoritusajankohta / vuosi	Näyttö- paikka		Näyttö	Näytön arviointi- kohteet			
	Koko näyttö	Osanäytöt	Opettaja	Työpaikka-		Työpaikka	Oppilaitos		1	2	3	4
								Tutkinnon osa on vaihtoehtoinen Turvallisuustekninen toiminta osan kanssa.				
Turvallisuus- tekninen toiminta 20 ov	x		x	x	3	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla turvallisuustekniikan suunnitteluun, käyttöön, toteutukseen ja opastukseen aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia. Tutkinnon osa on vaihtoehtoinen Vartiointiminta osan kanssa.	K	K	O	O
Vartiointin ja järjestyksen- valvonnan perustoiminta 10 ov	x		x		3		x	Opiskelija suorittaa sisäasiainministeriön määrittämään vartijan, järjestyksenvalvojan sekä kaasusumutinta ja teleskooppitukkaa koskevat koulutukset hyväksyttävästi.	K	K	E	O
Tietoturvallisuus- toiminta 10 ov	x		x	x	2	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla tietojärjestelmien käyttöön aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia	K	K	O	O
Uhkatilanteiden hallinta 10 ov		2	x	x	2	x	x	Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa kahdella osanäytöllä. Osallistumalla uhkatilanteiden hallinnan simuloituun näyttöön (a), sekä laatimalla uhkatilanteiden ennakointiin liittyvän kirjallisen suunnitelman (b) aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaito voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	K	K	O
Turvallisuusalan palvelutoiminta 10 ov	x		x	x	3	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla asiakaspalveluun aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä	K	K	E	O

Tutkinnon osat, ov	Toteutus		Arvosanas- työpaikka- ohjaaja	Suoritusajankohta / vuosi	Näyttö- paikka		Näyttö	Näytön arviointi- kohteet					
	Koko näyttö	Osanäytöt			Opettaja	Työpaikka-		Työpaikka	Oppilaitos	1	2	3	4
							tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia. Tutkinnon osa on vaihtoehtoinen Turvajärjestelmien käyttö osan kanssa.						
Turvajärjestelmien käyttö 10 ov	x		x x	3	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla turvajärjestelmien käyttöön aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia. Tutkinnon osa on vaihtoehtoinen Turvallisuusalan palvelutoiminta osan kanssa.	K	K	O	O		

1 = Työprosessi

3 = Työn perustana olevan tiedon hallinta

K = Kokonaan

O = Osittain

2 = Työmenetelmät, -välineet ja materiaalien hallinta

4 = Elinikäisen oppimisen avaintaidot

E = Ei lainkaan

LUKUSUUNNITELMAT

- Opintojen alkaessa opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS), joka tehdään tutkinnon lukusuunnitelman pohjalta.
- Lukusuunnitelmassa näkyy
 - tutkintoon kuuluvat opinnot ja opintojaksot,
 - ovatko opinnot pakollisia vai valinnaisia,
 - opintojen suunniteltu suoritusajankohta,
 - sellaiset tutkinnon osat, jotka korvataan lukio- tai väyläopinnoilla, mikäli opiskelija on kyseiset opinnot valinnut.
- Tutkinnon osia on selostettu myös kohdassa *Tutkinnon muodostuminen*.

Tutkinto sisältää seuraavat lukusuunnitelmat:

Lukusuunnitelma 1 Turvallisuusalan perustutkinto, peruskoulupohjainen

TURVALLISUUSALAN PERUSTUTKINTO, TURVALLISUUSVALVOJA							
Lukusuunnitelma 1, peruskoulupohjainen			Näytöt	Lukuvuosi			Yhteensä
Tutkinnon osan koodi	Opintojakson koodi	Tutkinnon osan nimi / Opintojakson nimi	Lukuvuosi	1 ov	2 ov	3 ov	ov
		AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT					20
		<i>Pakolliset tutkinnon osat</i>					
		(Yhdistelmäopiskelijoilla osa pakollisista tutkinnon osista korvataan lukio-opinnoilla.)					
011		Äidinkieli, suomi					4
	01101	Työelämän viestintä 1					2
	01102	Työelämän viestintä 2					2
016		Äidinkieli, suomi toisena kielenä					4
	01601	Äidinkieli, suomi toisena kielenä					4
020		Toinen kotimainen kieli, ruotsi					1
	02001	Toinen kotimainen kieli, ruotsi					1
031		Vieras kieli, A-englanti					2
	03101	Vieras kieli, A-englanti					2
061		Matematiikka					3
	06101	Matematiikka 1					1
	06102	Matematiikka 2					1
	06103	Matematiikka 3					1
062		Fysiikka ja kemia					2
	06201	Fysiikka 1					1
	06202	Kemia 1					1
071		Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto					1
	07101	Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto					1
091		Liikunta					1
	09101	Liikunta					1
082		Terveystieto					1
	08201	Terveystieto					1
092		Taide ja kulttuuri					1

TURVALLISUUSALAN PERUSTUTKINTO, TURVALLISUUSVALVOJA							
Lukusuunnitelma 1, peruskoulupohjainen			Näytöt	Lukuvuosi			Yhteensä
Tutkinnon osan koodi	Opintojakson koodi	Tutkinnon osan nimi / Opintojakson nimi	Luku- vuosi	1 ov	2 ov	3 ov	ov
	09201	Taide ja kulttuuri					1
		Valinnaiset tutkinnon osat					4
		(Yhdistelmäopiskelijoilla valinnaiset tutkinnon osat korvataan lukio-opinnoilla.Tietyn painopisteen mukaan opiskelevilla tutkinnon osat korvataan väyläopinnoilla.)					
		Valinnaiset tutkinnon osat toteutetaan keskitetysti oppilaitoksen vuosittaisen tarjonnan mukaan.					
		VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT					10
		(Yhdistelmäopiskelijoilla vapaasti valittavat tutkinnon osat korvataan lukio-opinnoilla.Tietyn painopisteen mukaan opiskelevilla tutkinnon osat korvataan väyläopinnoilla.)					
		Vapaasti valittavat tutkinnon osat toteutetaan keskitetysti oppilaitoksen vuosittaisen tarjonnan mukaan.					
		AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT JA VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT (jaksotus lukuvuosille)		10	10	10	
		AMMATILLISTA OSAAMISTA YKSILÖLLISESTI SYVENTÄVÄT TUTKINNON OSAT					X
		Perustutkintoon voi sisältyä yli 120 opintoviikon meneviä yksilöllisesti syventäviä tutkinnon osia opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) mukaisesti.					
		YHTEENSÄ KAIKKI OPINNOT		40	40	40	120

OPINNOT

Seuraavilla sivuilla on kuvattu tutkinnon sisältämät opinnot. Opintojen yhteyteen on kirjattu opintojen ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit sekä suunnitelma opintojen arvioinnista ja osaamisen arviointimenetelmistä. Suunnitelmissa on myös ohjeelliset toteutustavat oppimateriaaleista, opetusmenetelmistä sekä oppimisympäristöistä. Opintojen ajoitus selviää lukusuunnitelmista

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT

Kaikille pakolliset tutkinnon osat

Turvallisuusalan toiminta 30 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteiskunnan ja yritysten turvallisuus, 20 ov - Itsepuolustus ja työkyky, 5 ov - Pelastustoiminta, 5 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus - Alan sovellukset - Alan työvälineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmätyöskentelyä - Projektityöskentelyä - Verkko-opetus - Lähiopetus - Harjoitus- ja casetehtäviä <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Tutustumiskäynnit - Kenttäkoulutus - Työelämä - Tietoverkko - Projektit
<p>Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.</p>			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- hahmottaa yritysturvallisuuden osa-alueet
- tehdä yritysturvallisuuteen liittyviä uhka- tai riskikartoituksia
- tehdä ennalta ehkäiseviä turvallisuussuunnitelmaluonnoksia
- ottaa huomioon vartiointitoiminnan, pelastustoiminnan ja turvallisuusteknisen toiminnan työssään
- ottaa huomioon työssään turvallisuuteen liittyvän lainsäädännön perusteet
- tiedottaa ja viestii työhönsä sopivalla tavalla
- toimia voimankäytön ja itsepuolustuksen perusteiden mukaisesti
- toimia väkivaltaa, onnettomuuksia ja rikoksia estävällä tavalla
- toimia terveyttä edistävien tapojen mukaisesti työ- ja opiskeluyhteisöissä (TYKY-toiminta)
- palvella sisäistä ja ulkoista asiakasta turvallisuusalalla

- ottaa huomioon yrittäjyyden ja markkinoinnin perusteet turvallisuusalalla
- tehdä yhteistyötä turvallisuusalan keskeisten viranomaisorganisaatioiden ja yhteisöjen kanssa
- toimia tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen edellyttämällä tavalla
- toimia onnettomuustilanteissa ensiapukoulutuksen edellyttämällä tavalla
- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessien hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen	suunnittelee ohjattuna omaa työtään	suunnittelee oman työnsä annettujen ohjeiden mukaan	tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman itsenäisesti
Työn kokonaisuuden hallinta	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita	noudattaa työaikoja ja työohjeita sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista
Taloudellinen ja laadukas toiminta	toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Yritysturvallisuuteen liittyvien uhka- tai riskikartoituksen hallinta	tekee ohjeistettuna yritysturvallisuuteen liittyvän perusmuotoisen uhka- tai riskikartoituksen ja valitsee käytettävän työmenetelmän tai välineen ohjeiden mukaisesti	tekee itsenäisesti yritysturvallisuuteen liittyvän perusmuotoisen uhka- tai riskikartoituksen ja arvioi valitsemansa työmenetelmän tai välineen soveltuvuutta työn edetessä	tekee itsenäisesti yritysturvallisuuteen liittyvän perusmuotoisen uhka- tai riskikartoituksen turvallisuusuhista ja niiden seurauksista esimerkiksi haavoittuvuusanalyysillä ja valitsee kohteeseen parhaiten soveltuvan riskienhallinnan menetelmän ja välineen
Ennalta ehkäisevien turvallisuussuunnitelmaluonnoksen tekeminen	tekee ohjeistettuna yritysturvallisuuteen liittyvän	tekee itsenäisesti yritysturvallisuuteen liittyvän	tekee itsenäisesti yritysturvallisuuteen liittyvän

	turvallisuussuunnitelmaluonnoksen	turvallisuussuunnitelmaluonnoksen	turvallisuussuunnitelmaluonnoksen, esittelee sen ja arvioi sen käytettävyyttä kohteeseen
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Yritysturvallisuuden osa-alueiden hallinta	hahmottaa yritysturvallisuuden osa-alueet ja niiden keskeisen sisällön	ymmärtää yritysturvallisuuden osa-alueiden merkityksen yritysturvallisuustoiminnassa	osaa soveltaa työssään yritysturvallisuuden osa-alueita ja niiden tavoitteita
Uhkien ja riskien hallinta	huomioi työssään uhkien ja riskienhallinnan perusteet sekä käyttää ohjattuna uhkien- ja riskienhallinnan menetelmiä tai välineitä	ymmärtää uhkien ja riskienhallinnan perusteet sekä käyttää uhkien- ja riskienhallinnan menetelmiä tai välineitä	osaa soveltaa ja käyttää työssään uhkien- ja riskienhallinnan menetelmiä tai välineitä tapauskohtaisesti
Yrittäjyyden hallinta	huomioi työssään yrittäjyyden perusteet ja yritysmuodot	ymmärtää yrittäjyyden perusteet ja yritysmuodot ja käyttää työssään tarvittavaa tietoa	hankkii ja soveltaa työssään tietoa yrittäjän oikeuksista, velvollisuuksista ja vastuista
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	huomioi työssään liikunnan ja ravinnon merkityksen työssäjaksamisessa ja palautumisessa ottaa ohjattuna huomioon toiminta- ja työkyvyn ylläpitämisen työssään	noudattaa liikunta- ja ravinto-ohjelmaa, annettuja ohjeita ja osaa soveltaa niitä työssään tuntee omat terveydelliset rajoitteensa ja noudattaa niitä	noudattaa annettuja ohjeita kokonaisvaltaisesti ja osaa soveltaa niitä työssään
	huomioi turvallisuusalan tehtäviin liittyvät ohjeet mutta tarvitsee ohjausta noudattaa turvallisuudesta annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa	vastaa toimintansa turvallisuudesta ottaa omassa työssään huomioon työturvallisuusohjeet noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet	ymmärtää väsyneenä tai sairaana työskentelyn riskit tuntee ja ymmärtää omat terveydelliset rajoitteensa ja noudattaa niitä kehittää toimintaansa turvallisemmaksi tuntee omaan työhönsä liittyvät turvallisuusohjeet ja toimii niiden mukaisesti
	käyttää turvallisesti ohjeiden ja työtehtävän mukaisia työvälineitä ja – menetelmiä	varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden ja poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä arvioi työhönsä liittyvien työvälineiden ja – menetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön ja

			huolehtii itsenäisesti työympäristönsä turvallisuudesta
		toimii motivoituneesti terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn ylläpitämiseen	on motivoitunut terveellisten elintapojen sekä toiminta- ja työkyvyn itsenäiseen ylläpitämiseen ja edistämiseen
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	arvioi ohjattuna omaa työtään	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä tilanteen vaatimalla tavalla
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista
	ymmärtää turvallisuusalaan liittyvän luottamuksellisuuden merkityksen työtehtävissään	ymmärtää turvallisuusalaan liittyvän luottamuksellisuuden merkityksen työtehtävissään	ymmärtää turvallisuusalaan liittyvän luottamuksellisuuden merkityksen työtehtävissään
Viestintä ja tiedottaminen	hallitsee viestinnän ja tiedottamisen peruskäsitteistöä	ymmärtää viestinnän ja tiedottamisen merkityksen yrityksessä ja yhteisössä	osaa soveltaa viestinnän ja tiedottamisen perusasioita
			osaa käyttää lähdeviitteitä ja ymmärtää lähdekriittisyyden merkityksen
	osaa tietokoneen, sähköpostin ja internetin peruskäytön	käyttää tietokonetta, sähköpostia ja internetiä sujuvasti	käyttää tietokonetta, sähköpostia ja internetiä sujuvasti työtehtävänsä tekemiseen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten ja erilaisten organisaatioiden kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa, huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla erilaisiin turvallisuusalan työtehtäviin aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö sekä terveys, turvallisuus ja toimintakyky.

Yhteiskunnan ja yritysten turvallisuus 20 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- hahmottaa yritysturvallisuuden osa-alueet
- tehdä yritysturvallisuuteen liittyviä uhka- tai riskikartoituksia
- tehdä ennalta ehkäiseviä turvallisuussuunnitelmaluonnoksia
- ottaa huomioon vartiointitoiminnan, pelastustoiminnan ja turvallisuusteknisen toiminnan työssään
- ottaa huomioon työssään turvallisuuteen liittyvän lainsäädännön perusteet
- tiedottaa ja viestiä työhönsä sopivalla tavalla
- toimia väkivaltaa, onnettomuuksia ja rikoksia estävällä tavalla
- palvella sisäistä ja ulkoista asiakasta turvallisuusosalalla
- ottaa huomioon yrittäjyyden ja markkinoinnin perusteet turvallisuusosalalla
- tehdä yhteistyötä turvallisuusalan keskeisten viranomaisorganisaatioiden ja yhteisöjen kanssa
- toimia tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen edellyttämällä tavalla
- toimia onnettomuustilanteissa ensiapukoulutuksen edellyttämällä tavalla
- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

- Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen
- Työn kokonaisuuden hallinta
- Taloudellinen ja ladukas toiminta
- Yritysturvallisuuteen liittyvien uhka- tai riskikartoitusten hallinta
- Ennalta ehkäisevien turvallisuussuunnitelmaluonnoksen tekeminen
- Yritysturvallisuuden osa-alueiden hallinta
- Uhkien ja riskien hallinta
- Yrittäjyyden hallinta
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Ammattietiikka
- Viestintä ja tiedottaminen
- Vuorovaikutus ja yhteistyö

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta läsnäolosta, aktiivisuudesta, harjoituksista, kokeista, projektityöskentelystä .

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearvioinnit

Itsepuolustus ja työkyky, 5 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- ottaa huomioon työssään turvallisuuteen liittyvän lainsäädännön perusteet
- tiedottaa ja viestii työhönsä sopivalla tavalla
- toimia voimankäytön ja itsepuolustuksen perusteiden mukaisesti
- toimia väkivaltaa, onnettomuuksia ja rikoksia estävällä tavalla
- toimia terveyttä edistävien tapojen mukaisesti työ- ja opiskeluyhteisöissä (TYKY-toiminta)
- palvella sisäistä ja ulkoista asiakasta turvallisuusalalla
- tehdä yhteistyötä turvallisuusalan keskeisten viranomaisorganisaatioiden ja yhteisöjen kanssa
- toimia onnettomuustilanteissa ensiapukoulutuksen edellyttämällä tavalla
- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

- Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen
- Työn kokonaisuuden hallinta
- Taloudellinen ja ladukas toiminta
- Yritysturvallisuuteen liittyvien uhka- tai riskikartoitusten hallinta
- Ennalta ehkäisevien turvallisuussuunnitelmaluonnoksen tekeminen
- Yritysturvallisuuden osa-alueiden hallinta
- Uhkien ja riskien hallinta
- Yrittäjyyden hallinta
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Ammattietiikka
- Viestintä ja tiedottaminen
- Vuorovaikutus ja yhteistyö

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta läsnäolosta, aktiivisuudesta, harjoituksista, kokeista, projektityöskentelystä .

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearvioinnit

Pelastustoiminta 5 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- hahmottaa yritysturvallisuuden osa-alueet
- tehdä yritysturvallisuuteen liittyviä uhka- tai riskikartoituksia
- tehdä ennalta ehkäiseviä turvallisuussuunnitelmaluonnoksia
- ottaa huomioon vartiointitoiminnan, pelastustoiminnan ja turvallisuusteknisen toiminnan työssään
- ottaa huomioon työssään turvallisuuteen liittyvän lainsäädännön perusteet
- tiedottaa ja viestiä työhönsä sopivalla tavalla
- toimia väkivaltaa, onnettomuuksia ja rikoksia estävällä tavalla
- palvella sisäistä ja ulkoista asiakasta turvallisuusosalalla
- tehdä yhteistyötä turvallisuusalan keskeisten viranomaisorganisaatioiden ja yhteisöjen kanssa
- toimia tulityö- ja työturvallisuuskoulutuksen edellyttämällä tavalla
- toimia onnettomuustilanteissa ensiapukoulutuksen edellyttämällä tavalla
- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

- Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen
- Työn kokonaisuuden hallinta
- Taloudellinen ja ladukas toiminta
- Yritysturvallisuuteen liittyvien uhka- tai riskikartoitusten hallinta
- Ennalta ehkäisevien turvallisuussuunnitelmaluonnoksen tekeminen
- Yritysturvallisuuden osa-alueiden hallinta
- Uhkien ja riskien hallinta
- Yrittäjyyden hallinta
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Ammattietiikka
- Viestintä ja tiedottaminen
- Vuorovaikutus ja yhteistyö

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta läsnäolosta, aktiivisuudesta, harjoituksista, kokeista, projektityöskentelystä .

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearviointit

Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

Vartiointitoiminta 20 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vartioimisliiketoiminta 10 ov - Vartiointimuodot 10 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus - Alan sovellukset - Alan työvälineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmätyöskentelyä - Projektityöskentelyä - Verkko-opetus - Lähiopetus - Harjoitus- ja casetehtäviä <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Tutustumiskäynnit - Kenttäkoulutus - Työelämä - Tietoverkko - Projektit
<p>Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.</p>			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella omaa työtään asiakaskohteen työohjeiden mukaisesti
- hahmottaa vartioinnin osana yrityskehityksen uhkien- ja riskienhallintaa
- toimia vartioinnin yleisempien työmenetelmien ja vartioimisluokkien mukaisesti
- ottaa huomioon työssään vartioimisliiketoiminnan perusteet ja edellytykset
- ottaa työssään huomioon yrittäjyyden ja markkinoinnin
- toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa
- toimia voimankäytön sekä taktisen ennakkoinnin perusteiden mukaisesti
- toimia alaan liittyvän lainsäädännön mukaisesti
- toimia ongelma- ja vikatilanteissa työtehtävien edellyttämällä tavalla

- noudattaa vartiointitoimintaan liittyviä ohjeita ja määräyksiä
- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat
- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessien hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen	suunnittelee ohjattuna omaa työtään sekä valitsee ohjattuna tilanteeseen sopivan työmenetelmän ja toimintatavan hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tilanteeseen tarkoituksenmukaisen työmenetelmän ja toimintatavan hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tilanteeseen parhaiten soveltuvan työmenetelmän ja toimintatavan taloudellisen ja laadukkaan lopputuloksen saamiseksi
Työn kokonaisuuden hallinta	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita ennakoii tulevia työvaiheita	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita selviytyy työtehtävästä sujuvasti ja ennakoii tulevia työvaiheita sekä huomioi ne toiminnassaan
			toimii oma-aloitteisesti ja itsenäisesti
Taloudellinen ja laadukas toiminta	toimii ohjattuna toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja ymmärtää oman työnsä vaikutuksen yrityksen riskien hallintaan	toimii toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi
			toiminta edistää asiakaskohteen liiketoiminnan toteutumista
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Vartiointiin liittyvien työmenetelmien hallinta	työskentelee ohjeistettuna valittujen työmenetelmien	työskentelee valitsemallaan	sopeuttaa itsenäisen työskentelynsä muuttuviin

	ja ohjeiden mukaisesti	työmenetelmällä ja arvioi sen soveltuvuutta työn edetessä	olosuhteisiin
Vartiointiin liittyvien laitteiden ja välineiden käytön hallinta	käyttää ohjeistettuna erilaisia laitteita ja välineitä erilaisissa työtilanteissa	käyttää asiakaskohteessa erilaisissa työtilanteissa vartiointiin liittyviä laitteita ja välineitä	käyttää asiakaskohteessa erilaisissa työtilanteissa vartiointiin liittyviä laitteita tehokkaasti ja osaa perustella laite- ja muut välinevalintansa
Voimankäytön ja taktinen ennakkoinnin hallinta	toimii annettujen ohjeiden mukaisesti	toimii ennakoiden työhön liittyviä riskejä ja vaaroja	sovittaa toimintansa ja toiminnan ennakointinsa tilanteeseen sopivaksi
	huomioi työhön liittyviä riskejä ja vaaroja	sovittaa toimintaansa muuttuviin olosuhteisiin	tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämisalueensa
	käyttää annettuja suojavälineitä		
Asiakaspalvelun hallinta	selviytyy ohjeistettuna yleisimmistä asiakaspalvelutilanteista	selviytyy yleisimmistä asiakaspalvelutilanteista toimii asiakaspalvelutilanteissa oikein, tasapuolisesti ja sovinnollisuutta edistäen ymmärrettävästi molemmilla kotimaisilla kielillä	selviytyy asiakaspalvelutilanteista laadukkaasti ottaa työssään huomioon yrittäjyyden ja markkinoinnin ymmärrettävästi molemmilla kotimaisella ja yhdellä vieraalla kielellä
			arvioi käyttämänsä toimintatapaa
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Vartiointitoimintaan liittyvän lainsäädännön hallinta	ottaa työssään huomioon vartiointialaan liittyvän lainsäädännön perusteita	ottaa työssään huomioon vartiointialaan liittyvän lainsäädännön perusteita ja ymmärtää niiden merkityksen omaan työhönsä	noudattaa työssään vartiointialaan liittyvää lainsäädäntöä tapauskohtaisesti
Asiakaskohteen hallinta	huomioi asiakaskohteen ohjeet sekä osaa ohjeistettuna toimia niiden perusteella	huomioi työssään asiakaskohteen ohjeet ja toimii niiden perusteella turvallisella tavalla	huomioi oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat ja toimii kehittäen omaa työtään asiakkaan tarpeita vastaavaksi
Ongelma- ja vikatilanteiden hallinta	tunnistaa vaara- ja ongelmatilanteita työskentely-ympäristössään	tunnistaa vaara- ja ongelmatilanteita työskentely-ympäristössään ja raportoi niistä sovitun mukaisesti	ennakoi vaara- ja ongelmatilanteita työskentely-ympäristössä raportoi niistä sovitun mukaisesti
			käynnistää välittömästi tarvittavat toimenpiteet ongelma- ja vaaratilanteiden poistamiseksi

Yrittäjyyden hallinta	huomioi työssään yrittäjyyden perusteet ja yritysmuodot	ymmärtää yrittäjyyden perusteet ja yritysmuodot	ymmärtää yrittäjyyden perusteet ja yritysmuodot ja käyttää työssään tarvittavaa tietoa
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	arvioi ohjattuna omaa työtään	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä tilanteen vaatimalla tavalla sekä pyrkii kehittämään omaa osaamistaan sen pohjalta
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työhöjeiden mukaisesti	noudattaa työaikoja ja annettuja työhöjeita	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista
Viestintä ja tiedottaminen	hallitsee viestinnän ja tiedottamisen peruskäsitteistöä	ymmärtää viestinnän ja tiedottamisen merkityksen yrityksessä ja yhteisössä	osaa soveltaa viestinnän ja tiedottamisen perusasioita
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	huomioi turvallisen toiminnan	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi
	välttää työssään riskejä noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen	noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla erilaisiin turvallisuusalan työtehtäviin aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö sekä terveys, turvallisuus ja toimintakyky.

Vartioliiketoiminta 10 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- suunnitella omaa työtään asiakaskohteen työohjeiden mukaisesti
- hahmottaa vartiointin osana yritysalueen uhkien- ja riskienhallintaa
- ottaa huomioon työssään vartiointiliiketoiminnan perusteet ja edellytykset
- ottaa työssään huomioon yrittäjyyden ja markkinoinnin
- toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa
- toimia voimankäytön sekä taktisen ennakkoinnin perusteiden mukaisesti
- toimia alaan liittyvän lainsäädännön mukaisesti
- toimia ongelma- ja vikatilanteissa työtehtävien edellyttämällä tavalla
- noudattaa vartiointitoimintaan liittyviä ohjeita ja määräyksiä
- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat
- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

- Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen
- Työn kokonaisuuden hallinta
- Taloudellinen ja ladukas toiminta
- Vartiointiin liittyvien työmenetelmien hallinta
- Vartiointiin liittyvien laitteiden ja välineiden käytön hallinta
- Voimankäytön ja taktinen ennakkoinnin hallinta
- Asiakaspalvelun hallinta
- Vartiointitoimintaan liittyvän lainsäädännön hallinta
- Asiakaskohteen hallinta
- Ongelma- ja vikatilanteiden hallinta
- Yrittäjyyden hallinta
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Ammattietiikka
- Viestintä ja tiedottaminen
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta läsnäolosta, aktiivisuudesta, harjoituksista, kokeista, projektityöskentelystä .

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearvioinnit

Vartiomuodot 10 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- suunnitella omaa työtään asiakaskohteen työohjeiden mukaisesti
- hahmottaa vartiointin osana yritysalueen uhkien- ja riskienhallintaa
- toimia vartiointin yleisempien työmenetelmien ja vartiointimuotojen mukaisesti
- ottaa huomioon työssään vartiointiliiketoiminnan perusteet ja edellytykset
- ottaa työssään huomioon yrittäjyyden ja markkinoinnin
- toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa
- toimia alaan liittyvän lainsäädännön mukaisesti
- toimia ongelma- ja vikatilanteissa työtehtävien edellyttämällä tavalla
- noudattaa vartiointitoimintaan liittyviä ohjeita ja määräyksiä
- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat
- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

- Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen
- Työn kokonaisuuden hallinta
- Taloudellinen ja ladukas toiminta
- Vartiointiin liittyvien työmenetelmien hallinta
- Vartiointiin liittyvien laitteiden ja välineiden käytön hallinta
- Voimankäytön ja taktinen ennakkoinnin hallinta
- Asiakaspalvelun hallinta
- Vartiointitoimintaan liittyvän lainsäädännön hallinta
- Asiakaskohteen hallinta
- Ongelma- ja vikatilanteiden hallinta
- Yrittäjyyden hallinta
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Ammattietiikka
- Viestintä ja tiedottaminen
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta läsnäolosta, aktiivisuudesta, harjoituksista, kokeista, projektityöskentelystä .

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearviointit

Turvallisuustekninen toiminta 20 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus - Alan sovellukset - Alan työvälineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmätyöskentelyä - Projektityöskentelyä - Verkko-opetus - Lähiopetus - Harjoitus- ja casetehtäviä
<p>Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.</p>			<p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Tutustumiskäynnit - Kenttäkoulutus - Työelämä - Tietoverkko - Projektit

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- selvittää asiakaskohteen ja sen toiminnan
- suunnitella omaa työtään huomioiden kohteiden turvallisuustekniset laitteistovaatimukset
- ottaa huomioon turvajärjestelmien suunnittelun ja asennusten perusteet
- ottaa huomioon dokumentoinnin ja tiedon luokituksen vaatimukset
- lukea ja tulkita erilaisiin turvallisuustekniset laitteistoihin liittyviä kartoja, piirrosmerkkejä ja ohjeita
- toimia määräysten ja ohjeiden mukaisesti
- hankkia tietoa erilaisista turvallisuusteknisistä järjestelmistä
- ottaa huomioon eri sidosryhmät turvallisuusteknisessä hankkeessa
- kartoittaa järjestelmistä aiheutuvat kustannukset
- opastaa laitteistovalinnoissa
- opastaa turvallisuustekniikan oikeassa käytössä
- toimia vikatilanteissa työtehtävien edellyttämällä tavalla
- ottaa huomioon työssään yrittäjyyden ja markkinoinnin perusteet
- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat

- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla

Keskeiset sisällöt

- Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen
- Työn kokonaisuuden hallinta
- Taloudellinen ja ladukas toiminta
- Asiakaskohtaisiin turvallisuusteknisiin järjestelmiin liittyvien tietojen hankinta
- Turvallisuusteknisen järjestelmän asentaminen
- Dokumentoinnin ja tiedon luokituksen hallinta
- Asiakaskohtaisen turvallisuusteknisen järjestelmän teknologian ja tietotekniikan/tietoturvallisuuden hallinta
- Turvallisuustekniseen toimintaan liittyvän lainsäädännön ja muiden määräysten ja ohjeiden hallinta
- Asiakaskohteen hallinta
- Ongelma ja vikatilanteiden hallinta
- Yrittäjyyden ja markkinoinnin hallinta
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Ammattietiikka
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessien hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen	suunnittelee ohjattuna omaa työtään	suunnittelee oman työnsä annettujen ohjeiden mukaan	tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman itsenäisesti
Työn kokonaisuuden hallinta	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna ohjeiden ja määräysten mukaisesti kustannukset huomioiden	selviytyy työtehtävästä ohjeiden ja määräysten mukaisesti kustannukset huomioiden	selviytyy työtehtävästä sujuvasti ohjeiden ja määräysten mukaisesti sekä ennakoi tulevat työvaiheet toimien oma-aloitteisesti ja kustannustehokkaasti
Taloudellinen ja laadukas toiminta	valitsee ohjattuna kohteeseen sopivat järjestelmät asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	valitsee itsenäisesti kohteeseen sopivat järjestelmät asetettujen laatu- ja kustannus tavoitteiden mukaisesti	valitsee itsenäisesti kohteeseen sopivat järjestelmät asetettujen laatu- ja kustannustavoitteiden mukaisesti ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Asiakaskohtaisiin turvallisuusteknisiin järjestelmiin liittyvien tietojen hankinta	hankkii ohjeistettuna tietoa, määräyksiä ja ohjeita erilaisista turvallisuusteknisistä järjestelmistä	hankkii tietoa, määräyksiä ja ohjeita erilaisista turvallisuusteknisistä järjestelmistä sekä pystyy soveltamaan sitä kohteeseen	hankkii tietoa, määräyksiä ja ohjeita erilaisista turvallisuusteknisistä järjestelmistä, soveltaa niitä kohteeseen sekä sopeuttaa itsenäisen työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin
Turvallisuusteknisen järjestelmän asentaminen	asentaa ohjattuna turvallisuusteknisen laitteen	huomioi työssään asennuksen perusteet	valitsee parhaiten soveltuvat materiaalit ja työmenetelmät
		suunnittelee ja toteuttaa asennuksen	suunnittelee ja toteuttaa asennuksen
Dokumentoinnin ja tiedon luokituksen hallinta	huomioi työssään dokumentoinnin ja tiedon luokituksen hallinnan merkityksen	huolehtii dokumentoinnista ja tiedon luokituksen hallinnasta	tekee itsenäisesti dokumentoinnin ja tiedon luokituksen hallinnan vaatimat asiat
Asiakaskohtaisen turvallisuusteknisen järjestelmän teknologian ja tietotekniikan/tietoturvallisuuden hallinta	huomioi työssään erilaisten turvallisuusteknisten järjestelmien merkityksen	huomioi työssään erilaisten turvallisuusteknisten järjestelmien merkityksen ja tulevaisuuden	huomioi työssään erilaisten turvallisuusteknisten järjestelmien ja tietotekniikan/tietoturvallisuuden merkityksen ja tulevaisuuden
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Turvallisuustekniseen toimintaan liittyvän lainsäädännön ja muiden määräysten ja ohjeiden hallinta	huomioi työssään toimintaan liittyvät määräykset ja toimii niiden edellyttämällä tavalla	huomioi työssään toimintaan liittyvät määräykset ja tarvittaessa kertoo asiakkaalle havaitsemistaan epäkohdista	huomioi työssään toimintaan liittyvät määräykset ja toimii havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla
Asiakaskohteen hallinta	huomioi asiakaskohteen toimintatavat ja ohjeet osaa ohjatusti toimia niiden perusteella	huomioi työssään asiakaskohteen toimintatavat ja ohjeet osaa ohjatusti toimii niiden perusteella turvallisella tavalla	huomioi oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat toimii kehittäen omaa työtään asiakkaan tarpeita vastaavaksi
Ongelma ja vikatilanteiden hallinta	huomio vika- ja ongelmatilanteita työskentely-ympäristössään	tunnistaa vika- ja ongelmatilanteita työskentely-ympäristössään sekä raportoi niistä sovitun mukaisesti	ennakoi vika- ja ongelmatilanteita työskentely-ympäristössä sekä raportoi niistä sovitun mukaisesti
			käynnistää välittömästi tarvittavat toimenpiteet vika- ja

			ongelmatilanteiden poistamiseksi
Yrittäjyyden ja markkinoinnin hallinta	huomioi työssään yrittäjyyden perusteet ja yritysmuodot	ymmärtää yrittäjyyden perusteet ja yritysmuodot ja käyttää työssään tarvittavaa tietoa	hankkii ja soveltaa työssään tietoa yrittäjän oikeuksista, velvollisuuksista ja vastuista toimii kustannustehokkaasti
	tiedostaa toiminnastaan aiheutuvat kustannukset	huomioi työssään toiminnastaan aiheutuvat kustannukset ja toimii markkinointihenkisesti	ymmärtää yrittäjyyden ja markkinoinnin merkityksen yrityksen toiminnassa
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	arvioi ohjattuna omaa työtään	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä tilanteen vaatimalla tavalla
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten ja organisaatioiden kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten ja organisaatioiden kanssa
		huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet opastaa turvallisuusteknisten järjestelmien oikeassa käytössä	suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
			opastaa turvallisuusteknisten järjestelmien oikeaan käyttöön
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti.	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita.	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	huomioi turvallisen toiminnan	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi
	välttää työssään riskejä noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen	noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla turvallisuustekniikan suunnitteluun, käyttöön, toteutukseen ja opastukseen aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta Turvallisuustekniseen toimintaan liittyvän lainsäädännön ja muiden määräysten ja ohjeiden hallinta
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö, oppiminen ongelmanratkaisu sekä terveys, turvallisuus ja toimintakyky.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta läsnäolosta, aktiivisuudesta, harjoituksista, kokeista, projektityöskentelystä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearvioinnit

Vartioinnin ja järjestyksenvalvonnan perustoiminta 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. <p>Opiskelija suorittaa sisäasiainministeriön määrittämään vartijan, järjestyksenvalvojan sekä kaasusumutinta ja teleskooppipatukkaa koskevat koulutukset hyväksyttävästi.</p>		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus - Alan sovellukset - Alan työvälineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmätyöskentelyä - (Verkko-opetus, ei mahdollista) - Lähiopetus - Harjoitus- ja casetehtäviä <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- toimia vartiointi- ja järjestyksenvalvontatilanteissa toimintaa koskevan lainsäädännön mukaisesti suoritettuaan sisäasiainministeriön määrittämän vartijan- sekä järjestyksenvalvojan koulutuksen hyväksytysti
- toimia poikkeustilanteissa voimankäyttöä ja hätävarjelua säätelevän lainsäädännön mukaisesti
- käyttää kaasusumutinta ja teleskooppipatukkaa niitä koskevan lainsäädännön ja saamansa sisäasiainministeriön määrittämän koulutuksen mukaisesti
- toimia vartiointi- ja järjestyksenvalvontatoiminnan tehokkaan ja turvallisen voimankäytön mukaisesti
- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat
- raportoida työstään tilanteen vaatimalla tavalla.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessien hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen	suunnittelee ohjattuna omaa työtään	suunnittelee oman työnsä annettujen ohjeiden mukaan	tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman itsenäisesti
Työn kokonaisuuden hallinta	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita	noudattaa työaikoja ja työohjeita sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista
Taloudellinen ja laadukas toiminta	toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Voimankäyttövälineiden ja – tekniikan hallinta	toimii ohjattuna ennalta opettujen voimankäyttöön liittyvien toimintamallien mukaisesti	toimii ennalta opettujen voimankäyttöön liittyvien toimintamallien mukaisesti	sopeuttaa toimintansa ennalta opettujen voimankäyttöön liittyvien toimintamallien mukaisesti
			toiminta on sujuvaa, tehokasta, turvallista ja tilanteenmukaista
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Vartiointi- ja järjestyksenvalvontatilanteisiin liittyvän lainsäädännön hallinta	suorittaa hyväksytysti vartijan- sekä järjestyksenvalvojan koulutuksen	ottaa työssään huomioon vartiointin- ja järjestyksenvalvonnan lainsäädäntöön liittyviä perusteita ymmärtää näiden merkityksen yrityksen	noudattaa työsään vartiointiin ja järjestyksenvalvontaan liittyvää lainsäädäntöä

		toiminnalle	
		suorittaa hyväksytysti vartijan- sekä järjestyksenvälvojan koulutuksen	suorittaa hyväksytysti vartijan- sekä järjestyksenvälvojan koulutuksen
Voimankäyttövälaineisiin liittyvän lainsäädännön ja koulutuksen hallinta	ottaa työssään huomioon voimankäyttövälaineisiin liittyvän lainsäädäntöön ja saamansa koulutuksen perusteita	ottaa työssään huomioon voimankäyttövälaineisiin liittyvän lainsäädäntöön ja saamansa koulutuksen perusteita ja ymmärtää niiden merkityksen toiminnassaan	noudattaa työssään voimankäyttövälaineisiin liittyvää lainsäädäntöä ja saamaansa koulutusta
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oppiminen ja ongelmanratkaisu		arvioi omaa työtään	arvioi itsenäisesti omaa työtään ja ohjaa toimintaansa sen perusteella
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten ja organisaatioiden kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten ja organisaatioiden kanssa
		huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet opastaa turvajärjestelmien oikeassa käytössä	suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
			opastaa turvajärjestelmien oikeaan käyttöön
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	huomioi turvallisen toiminnan	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi
	välttää työssään riskejä noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen	noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	osaa arvioida suojausten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Opiskelija suorittaa sisäasiainministeriön määrittämään vartijan, järjestyksenvalvojan sekä kaasusumutinta ja teleskooppipatukkaa koskevat koulutukset hyväksyttävästi.

Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö sekä terveys, turvallisuus ja toimintakyky.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- toimia vartiointi- ja järjestyksenvalvontatilanteissa toimintaa koskevan lainsäädännön mukaisesti suoritettuaan sisäasiainministeriön määrittämän vartijan- sekä järjestyksenvalvojan koulutuksen hyväksytysti
- toimia poikkeustilanteissa voimankäyttöä ja hätävarjelua säätelevän lainsäädännön mukaisesti
- käyttää kaasusumutinta ja teleskooppipatukkaa niitä koskevan lainsäädännön ja saamansa sisäasiainministeriön määrittämän koulutuksen mukaisesti
- toimia vartiointi- ja järjestyksenvalvontatoiminnan tehokkaan ja turvallisen voimankäytön mukaisesti
- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat
- raportoida työstään tilanteen vaatimalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

- Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen
- Työn kokonaisuuden hallinta
- Taloudellinen ja ladukas toiminta
- Voimankäyttövälineiden ja – tekniikan hallinta
- Vartiointi- ja järjestyksenvalvontatilanteisiin liittyvän lainsäädännön hallinta
- Voimankäyttövälineisiin liittyvän lainsäädännön ja koulutuksen hallinta
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Ammattietiikka
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta läsnäolosta, aktiivisuudesta, harjoituksista, kokeista, projektityöskentelystä .

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearviointit

Tietoturvaluustoiminta 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus - Alan sovellukset - Alan työvälineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmätyöskentelyä - Projektityöskentelyä - Verkko-opetus - Lähiopetus - Harjoitus- ja casetehtäviä <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluun tarkoitettut tilat ja laitteet - Tutustumiskäynnit - Kenttäkoulutus - Työelämä - Tietoverkko - Projektit
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella omaa työtään asiakaskohteen työohjeiden mukaisesti
- toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa
- ottaa huomioon oman ja asiakkaan tietoturvallisuuden kannalta oleelliset asiat
- hahmottaa tietojärjestelmien kokonaisuuksia
- käyttää erilaisia tietojärjestelmiä
- toteuttaa palvelua viranomais määräysten ja ohjeiden mukaisesti
- soveltaa työssään yleisimpiä tietoturvaluustoimen liittyviä perusasioita
- ottaa huomioon tietojen käsittelyyn, luokitukseen ja säilytykseen liittyvät asiat, esimerkiksi standardin ISO 27000 jaottelun mukaisesti
- toimia ongelma- ja vikatilanteissa työtehtävien edellyttämällä tasolla
- opastaa tietojärjestelmien käyttäjiä oikeaan ja turvalliseen käyttöön
- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

- Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen
- Työn kokonaisuuden hallinta
- Taloudellinen ja laadukas toiminta
- Asiakaskohtaisiin tietojärjestelmiin liittyvien työmenetelmien hallinta
- Asiakaskohtaisiin tietojärjestelmiin liittyvien laitteiden hallinta
- Tietoturvallisuuteen liittyvän lainsäädännön ja viranomais määräysten velvoitteiden tunteminen
- Tietoturvallisuuden osa-alueiden tunteminen
- Tietoturvallisuuden vikatilanteiden hallinta
- Tiedon hallinta
- Tietojärjestelmien käytön hallinta
- Viestintä ja tiedottaminen
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Ammattietiikka
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessien hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen	suunnittelee ohjattuna omaa työtään	suunnittelee oman työnsä annettujen ohjeiden mukaan	tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman itsenäisesti
Työn kokonaisuuden hallinta	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita	noudattaa työaikoja ja työohjeita sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista
Taloudellinen ja laadukas toiminta	toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Asiakaskohtaisiin	työskentelee ohjeistettuna	työskentelee	sopeuttaa itsenäisesti

tietojärjestelmiin liittyvien työmenetelmien hallinta	valitsemallaan työmenetelmällä	valitsemallaan työmenetelmällä ja arvioi sen soveltuvuutta työn edetessä	työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin
	toimii yrityksessä tietoturvallisuuden tason edellyttämällä tavalla	laatii yritykselle tai sen henkilöstöryhmälle suppean tietoturvaohjeen	laatii yritykselle tai sen henkilöstöryhmälle tietoturvallisuusuhkiin tai -riskeihin pohjautuvan ennalta ehkäisevän tietoturvaohjeen
			suorittaa tietoturvallisuuteen liittyvän tarkastuksen
			raportoii keskeistä asioista tietoturvallisuudesta
Asiakaskohtaisiin tietojärjestelmiin liittyvien laitteiden hallinta	käyttää ohjeistettuna erilaisia laitteita ja ohjelmia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa	käyttää erilaisia laitteita ja ohjelmia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa	käyttää erilaisia laitteita ja ohjelmia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa perustelee laite- ja muut välinevalintansa
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Tietoturvallisuuteen liittyvän lainsäädännön ja viranomaismääräysten velvoitteiden tunteminen	huomioi työssään tietoturvallisuuteen liittyvän lainsäädännön perusteita	huomioi työssään tietoturvallisuuteen liittyvän lainsäädännön perusteita ja ymmärtää niiden merkityksen yrityksen turvallisuudelle tarvittaessa kertoo asiakkaalle havaitsemistaan epäkohdista	huomioi työssään tietoturvallisuuteen liittyvää lainsäädäntöä tapauskohtaisesti toimii havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla
Tietoturvallisuuden osa-alueiden tunteminen	huomioi työssään tietoturvallisuuden osa-alueita ja niiden keskeisen sisällön	ymmärtää tietoturvallisuuden osa-alueiden merkityksen yrityksen turvallisuustoiminnassa	osaa soveltaa työssään tietoturvallisuuden osa-alueita ja niiden tavoitteita
Tietoturvallisuuden vikatilanteiden hallinta	huomioi työssään asiakaskohteen toimintatavat ja tietoturvallisuusmenettelyjen keskeiset periaatteet	ymmärtää asiakaskohteen toimintatavat ja tietoturvallisuusmenettelyt ja toimia niiden perusteella	soveltaa asiakaskohtaisia toimintatapoja ja tietoturvallisuusmenettelyjä ja toimii niiden perusteella tilanteeseen ja ympäristöön nähden sopivimmalla tavalla
		pystyy hankkimaan vikatilanteessa tarvittavan avun paikalle	pystyy suoriutumaan perustasolla olevista vikatilanteista itsenäisesti
Tiedon hallinta	ymmärtää tietoturvallisuuden merkityksen organisaation toiminnan jatkuvuudelle ja kilpailukyvyllä	edistää tietoturvallisuutta yrityksessä	jaottelee tiedon sen tärkeyden mukaan ja käsittelee sitä oikein

Tietojärjestelmien käytön hallinta	hallitsee työkaluohjelmien peruskäytön suorittaa tietokoneen käytön A-ajokortin kolmen pakollisen moduulin osalta	hallitsee työkaluohjelmien peruskäytön tietokoneen käytön A- ajokortin kolmen pakollisen ja kahden valinnaisen moduulin osalta	osaa itsenäisesti käyttää tietokonetta ja hallitsee työkaluohjelmien peruskäytön
			tuntee tietotekniikan peruskäsitteet
			tunnistaa tietotekniikan soveltamisalueet
			suorittaa tietokoneen käytön A-ajokortin kaikki seitsemän modulia
Viestintä ja tiedottaminen	hallitsee viestinnän ja tiedottamisen peruskäsitteet	ymmärtää viestinnän ja tiedottamisen merkityksen yrityksessä ja yhteisössä	osaa soveltaa viestinnän ja tiedottamisen perusasioita
	osaa tuottaa kirjallista materiaalia työskentelystään	noudattaa työyhteisön tapaa raportoida työstä	noudattaa työyhteisön tapaa raportoida työtä ja tuottaa erilaisia työssä vaadittavia kirjallisia tuotoksia
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	arvioi ohjattuna omaa työtään	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä tilanteen vaatimalla tavalla
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii työohjeiden mukaisesti	noudattaa työyhteisön sääntöjä ja annettuja työohjeita	noudattaa työyhteisön sääntöjä ja annettuja työohjeita ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista etukäteen
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten ja erilaisten organisaatioiden kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa
		huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet, opastaa tietojärjestelmien oikeaan käyttöön	suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
			opastaa tietojärjestelmien oikeaan ja turvalliseen käyttöön
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	huomioi turvallisen toiminnan	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi
	välttää työssään riskejä noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen	noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

--	--	--	--

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla tietojärjestelmien käyttöön aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden, -ohjelmien ja -materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta lainsäädännön ja muiden viranomaismääräysten ja ohjeiden tunteminen
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö sekä terveys, turvallisuus ja toimintakyky.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta läsnäolosta, aktiivisuudesta, harjoituksista, kokeista, projektityöskentelystä .

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearvioinnit

Uhkatilanteiden hallinta 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus - Alan sovellukset - Alan työvälineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmyöskentelyä - Verkko-opetus - Lähiopetus - Harjoitus- ja casetehtäviä <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Tutustumiskäynnit - Kenttäkoulutus - Työelämä - Tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella omaa työtään asiakaskohteen mukaisesti
- tunnistaa työtehtäväänsä liittyviä uhkia
- suunnitella työtehtävänsä tilanteeseen liittyvien uhkien perusteella
- toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa ja mitoittaa toimintansa oikein
- varautua ja toimia erilaisissa erityis- ja hätätilanteissa
- toimia yhteistyössä viranomaisten kanssa ja noudattaa näiden antamia ohjeita ja määräyksiä
- käyttää voimankäyttövälineitä niitä koskevan lainsäädännön ja saamansa koulutuksen mukaisesti
- ottaa huomioon päihteiden tai huumaavien aineiden vaikutuksen kohdehenkilön toiminnassa
- ottaa huomioon stressireaktioiden vaikutuksen omassa ja kohdehenkilön toiminnassa
- hakea apua työtehtävässä koettuun traumaattiseen kokemukseen
- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat
- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

- Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen
- Työn kokonaisuuden hallinta
- Taloudellinen ja laadukas toiminta
- Uhkatilanteiden hallintaan liittyvien työmenetelmien hallinta
- Uhkatilanteisiin liittyvien välineiden käytön hallinta
- Uhkatilanteiden ennakoinnin hallinta
- Uhkatilanteiden hallintaan liittyvän lainsäädännön hallinta
- Ennakoivan suunnittelun hallinta
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Ammattietiikka
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessien hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen	suunnittelee ohjattuna omaa työtään	suunnittelee oman työnsä annettujen ohjeiden mukaan	tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman itsenäisesti
Työn kokonaisuuden hallinta	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita	noudattaa työaikoja ja työohjeita sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista
Taloudellinen ja laadukas toiminta	toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Uhkatilanteiden hallintaan liittyvien työmenetelmien hallinta	tunnistaa ohjeistettuna uhkatilanteisiin liittyvät eri vaiheet	tunnistaa uhkatilanteisiin liittyvät eri vaiheet ja tehtävän muodostamat	tunnistaa uhkatilanteisiin liittyvät eri vaiheet ja tehtävän muodostamat

		uhat	uhat
		varautuu uhkiin	varautuu uhkiin toimii oikein muuttuvassa tilanteessa
Uhkatilanteisiin liittyvien välineiden käytön hallinta	valitsee ohjattuna työtehtävään oikeutetut voimankäyttövälineet osaa tarvittaessa hyödyntää niitä	valitsee työtehtävään oikeutetut voimankäyttövälineet ja osaa tarvittaessa hyödyntää niitä tilanteen mukaan.	valitsee työtehtävään oikeutetut voimankäyttövälineet ja osaa tarvittaessa hyödyntää niitä sujuvasti tilanteen mukaan.
Uhkatilanteiden ennakkoinnin hallinta	tunnistaa väkivaltatilanteet ja niiden hallintaan liittyvät eri vaiheet varautua väkivaltatilanteisiin ja niiden uhkiin	tunnistaa väkivaltatilanteisiin liittyvät eri vaiheet ja osaa ottaa ne ennakkosuunnittelussa huomioon ja varautua niihin	tunnistaa väkivaltatilanteisiin liittyvät eri vaiheet ja osaa ottaa ne suunnittelussa huomioon
			hankkii suunnittelua varten tarvittavat tiedot käyttää tietoja hyväkseen käyttökelpoisen suunnitelman laatimisessa
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Uhkatilanteiden hallintaan liittyvän lainsäädännön hallinta	huomioi uhkatilanteiden hallintaan liittyvän lainsäädännön perusteita	huomioi uhkatilanteiden hallintaan liittyvän lainsäädännön perusteita ja ymmärtää niiden merkityksen turvallisuudelle	noudattaa työssään uhkatilanteiden hallintaan liittyvää lainsäädäntöä tapauskohtaisesti
Ennakoivan suunnittelun hallinta	huomioi stressireaktioiden merkityksen	huomioi toiminnassaan stressireaktioiden merkityksen	huomioi toiminnassaan stressireaktioiden merkityksen
	tunnistaa päihdyttäviä aineita käyttäneen henkilön ja käytön tunnusmerkit	tunnistaa ja huomioi toiminnassaan päihdyttäviä aineita käyttäneen henkilön ja käytön tunnusmerkit	tunnistaa päihdyttäviä aineita käyttäneen henkilön ja käytön tunnusmerkit sekä toimii sen mukaisesti
		ohjaa toimintaansa niiden edellyttämällä tavalla	ohjaa toimintaansa sujuvasti niiden edellyttämällä tavalla
			laatii ennakoivan suunnitelman viranomaisten vaatimusten mukaisesti
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oppiminen ja	arvioi ohjattuna omaa	arvioi omaa työtään ja	arvioi omaa työtään ja

ongelmanratkaisu	työtään	raportoi siitä	raportoi siitä tilanteen vaatimalla tavalla
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	huomioi turvallisen toiminnan	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi
	välttää työssään riskejä noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen	noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa kahdella osanäytöllä. Osallistumalla uhkatilanteiden hallinnan simuloituun näyttöön (a), sekä laatimalla uhkatilanteiden ennakointiin liittyvän kirjallisen suunnitelman (b) aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaito voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytöillä arvioidaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista oppiminen ja ongelmanratkaisu sekä vuorovaikutus ja yhteistyö.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta läsnäolosta, aktiivisuudesta, harjoituksista, kokeista, projektityöskentelystä .

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearviointit

Turvajärjestelmien käyttö 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus - Alan sovellukset - Alan työvälineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmätyöskentelyä - Projektityöskentelyä - Verkko-opetus - Lähiopetus - Harjoitus- ja casetehtäviä <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Tutustumiskäynnit - Kenttäkoulutus - Työelämä - Tietoverkko - Projektit
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella omaa työtään asiakaskohteen työohjeiden mukaisesti
- hahmottaa erilaisten turvajärjestelmien kokonaisuuksia
- toimia erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa
- käyttää erilaisia turvajärjestelmiä
- toteuttaa palvelua viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaisesti
- toimia vikatilanteissa työtehtävien edellyttämällä tasolla
- opastaa asiakaskohteessa käyttäjiä turvajärjestelmien oikeaan käyttöön
- ottaa huomioon oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat
- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

- Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen
- Työn kokonaisuuden hallinta
- Taloudellinen ja ladukas toiminta
- Asiakaskohtaisiin tietojärjestelmiin liittyvien työmenetelmien hallinta
- Asiakaskohtaisiin tietojärjestelmiin liittyvien laitteiden hallinta
- Tietoturvallisuuteen liittyvän lainsäädännön ja viranomaismääräysten velvoitteiden tunteminen
- Tietoturvallisuuden osa-alueiden tunteminen
- Tietoturvallisuuden vikatilanteiden hallinta
- Tiedon hallinta
- Tietojärjestelmien käytön hallinta
- Viestintä ja tiedottaminen
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Ammattietiikka
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessien hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oman työn suunnittelu asiakaskohtaisten työohjeiden mukaisesti	suunnittelee ohjattuna tilanteeseen sopivan työmenetelmän ja toimintatavan hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tilanteeseen tarkoituksenmukaisen työmenetelmän ja toimintatavan hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tilanteeseen parhaiten soveltuvan työmenetelmän ja toimintatavan taloudellisen ja laadukkaan lopputuloksen saamiseksi
Työn kokonaisuuden suunnittelu ja hallinta	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti	selviytyy työtehtävästä ja ennakoii tulevat työvaiheet toimien oma-aloitteisesti	selviytyy työtehtävästä sujuvasti ja ennakoii tulevat työvaiheet sekä huomioi ne toiminnassaan toimien oma-aloitteisesti ja itsenäisesti
Taloudellinen ja laadukas toiminta	toimii ohjattuna toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden	toimii toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden	toimii toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden

	mukaisesti.	mukaisesti.	mukaisesti ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Asiakaskohtaisiin turvajärjestelmiin liittyvien työmenetelmien hallinta	työskentelee ohjeistettuna valitsemallaan työmenetelmällä	työskentelee valitsemallaan työmenetelmällä ja arvioi sen soveltuvuutta työn edetessä	sopeuttaa itsenäisesti työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin
Asiakaskohtaisiin turvajärjestelmiin liittyvien laitteiden käytön hallinta	käyttää ohjeistettuna erilaisia laitteita erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa	käyttää erilaisia laitteita erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa	käyttää erilaisia laitteita erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa, perustelee laite- ja muut välinevalintansa
Asiakaskohtaisten turvajärjestelmien teknologian ja tietotekniikan sekä tietoturvallisuuden hallinta	ymmärtää erilaisten turvajärjestelmien merkityksen tietoturvallisuuden osalla	käyttää turvajärjestelmiä huomioiden tietoturvallisuuden merkityksen	valitsee sellaisen menetelmän ja laitteen missä tietoturvallisuus on huomioitu
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Turvajärjestelmien käyttöön liittyvän lainsäädännön hallinta	huomioi työssään alaan liittyvän lainsäädännön perusteita	huomioi työssään alaan liittyviä lainsäädännön perusteita ja määräyksiä	noudattaa työssään alaan liittyviä lainsäädännön perusteita ja määräyksiä
		kertoo tarvittaessa asiakkaalle havaitsemistaan epäkohdista	toimii havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla
Asiakaskohteen hallinta	huomioi työssään asiakaskohteen toimintatavat ja osaa ohjeistettuna toimia niiden perusteella	huomioi työssään asiakaskohteen toimintatavat ja toimii niiden perusteella	huomioi oman ja asiakkaan turvallisuuden kannalta oleelliset asiat
			toimii kehittäen omaa työtään asiakkaan tarpeita vastaavaksi
Ongelma- ja vikatilanteiden hallinta	tunnistaa ongelma- ja vikatilanteita kiinteistössä ja työskentelyympäristössä	tunnistaa ongelma- ja vikatilanteita kiinteistössä ja työskentelyympäristössä ja raportoi niistä sovitun mukaisesti	huomioi ongelma- ja vikatilanteet kiinteistössä ja työskentelyympäristössä ja raportoi niistä sovitun mukaisesti
			käynnistää välittömästi tarvittavat toimenpiteet vikatilanteiden poistamiseksi

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	huomioi turvallisen toiminnan	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi
	välttää työssään riskejä noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen	noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	arvioi ohjattuna omaa työtään	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä tilanteen vaatimalla tavalla
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa
		huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet opastaa turvajärjestelmien käyttöön	suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
			opastaa turvajärjestelmien oikeaan käyttöön
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla turvajärjestelmien käyttöön aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta turvajärjestelmien käyttöön liittyvän lainsäädännön hallinta
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö sekä terveys, turvallisuus ja toimintakyky.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta läsnäolosta, aktiivisuudesta, harjoituksista, kokeista, projektityöskentelystä .

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearviointit

Turvallisuusalan palvelutoiminta 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä. Arviointimenetelmät - ammattiosaamisen näyttö	- Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.	-	Oppimateriaalit - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus - Alan sovellukset - Alan työvälineet Opetusmenetelmät - Ryhmätyöskentelyä - Projektityöskentelyä - Verkko-opetus - Lähiopetus - Harjoitus- ja casetehtäviä
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			Oppimisympäristöt - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Tutustumiskäynnit - Kenttäkoulutus - Työelämä - Tietoverkko - Projektit

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- kohdata erilaisia asiakkaita ja sidosryhmiä työssään

- selvittää asiakaskohteeseen liittyvät palvelu- ja laatukuvauksien sisällöt
- suunnitella ja toteuttaa työhönsä liittyvät asiakaspalvelun tilanteet ja vaiheet
- suunnitella ja toteuttaa erilaisia asiakkaan pyytämiä tuki- ja palvelutehtäviä
- suunnitella ja toteuttaa tyypillisimpiä organisaation tukitoimia esimerkiksi postitus, laskutus, tuotteistaminen ja tuotteiden tuotesuojaus jne.
- sovittaa turvallisuustyöt ja palvelutehtävät tehokkaasti työnsä suunnittelussa ja toteutuksessa
- ottaa huomioon työskentelyn päihdetyöaiheisissa tehtävissä
- ottaa huomioon organisaation omaehtoiseen varautumiseen liittyvät työn tunnuspiirteet ja sitä koskevan lainsäädännön, esimerkiksi teollisuusyritysten omat turvallisuusorganisaatiot ja -tehtävät
- ottaa huomioon oikeudellisen asemansa työskennellessään yritysten omissa turvallisuusorganisaatioissa
- ottaa huomioon omaehtoisen varautumiseen liittyvien töiden erot vartioimisliiketoimintaan
- raportoida työnsä tilanteen vaatimalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

- Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen
- Työn kokonaisuuden hallinta
- Taloudellinen ja ladukas toiminta
- Asiakaspalvelutilanteiden hallinta
- Erilaisten tuki- ja palvelutehtävien hallinta
- Organisaatioiden omavalvontaan liittyvien tehtävien hallinta
- Päihdetyöhön liittyvien palvelutehtävien hallinta
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Ammattietiikka
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessien hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen	valitsee tilanteeseen työmenetelmän ja toimintatavan hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tilanteeseen tarkoituksenmukaisen työmenetelmän ja toimintatavan hyväksyttävän lopputuloksen saamiseksi	valitsee tilanteeseen parhaiten soveltuvan työmenetelmän ja toimintatavan taloudellisen ja laadukkaan lopputuloksen saamiseksi

Työn kokonaisuuden hallinta	noudattaa työaikoja suorittaa ohjattuna palvelutehtävät ja turvallisuustyöt	noudattaa työaikoja ja suorittaa palvelutehtävät ja turvallisuustyöt	noudattaa työaikoja ja suorittaa palvelutehtävät ja turvallisuustyöt sujuvasti
		ennakoi tulevia työvaiheita	ennakoi tulevia työvaiheita ja huomioi ne toiminnassaan oma-aloitteisesti ja itsenäisesti
Taloudellinen ja laadukas toiminta	toimii ohjattuna toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti	toimii toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja ymmärtää oman työnsä vaikutuksen yrityksen toimintaan ja tulokseen	toimii toiminnalle asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi
			ymmärtää, että hänen toimintansa edistää asiakaskohteen ydinliiketoiminnan toteutumista
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Asiakaspalvelutilanteiden hallinta	suunnittelee ja toteuttaa ohjeistettuna valitut palvelutehtävät	toteuttaa valitut palvelutehtävät ja arvioi suunnitelman soveltuvuutta työn edetessä	sopeuttaa itsenäisen työskentelynsä muuttuviin olosuhteisiin
Erilaisten tuki- ja palvelutehtävien hallinta	käyttää ohjeistettuna erilaisia laitteita ja välineitä erilaisissa palvelutehtävissä	käyttää erilaisia laitteita ja välineitä erilaisissa palvelutehtävissä	käyttää työtehtävissään asiakaskohteessa olevia laitteita ja välineitä tehokkaasti ja osaa perustella laite- ja muut välinevalintansa
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Organisaatioiden omavalvontaan liittyvien tehtävien hallinta	tunnistaa työssään vartioimisliiketoiminnan ja omavalvontaan liittyvien tehtävien eroja	ottaa työssään huomioon vartioimisliiketoiminnan ja omavalvontaan liittyvien tehtävien eroja	noudattaa työsään organisaatioiden omavalvontaan liittyvää lainsäädäntöä tapauskohtaisesti
		ymmärtää niiden vaikutuksen omaan työnsä tekemiseen	
Päihdetyöhön liittyvien palvelutehtävien hallinta	ottaa työssään huomioon päihdetyöhön liittyvän lainsäädännön perusteita	ottaa työssään huomioon päihdetyöhön liittyvän lainsäädännön perusteita ymmärtää niiden merkityksen omaan työnsä tekemiseen	noudattaa työsään päihdetyöhön liittyvää lainsäädäntöä tapauskohtaisesti
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	arvioi ohjattuna omaa työtään	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä	arvioi omaa työtään ja raportoi siitä tilanteen vaatimalla tavalla
			pyrkii kehittämään omaa osaamistaan sen pohjalta
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa.	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa, huomioi toiminnassaan eri sidosryhmien tarpeet	toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja suunnittelee työtään eri sidosryhmien tarpeiden pohjalta
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti	noudattaa työaikoja ja annettuja työohjeita	noudattaa työaikoja ja neuvottelee mahdollisista poikkeamista
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	huomioi turvallisen toiminnan	vastaa toimintansa turvallisuudesta	kehittää toimintaansa turvallisemmaksi
	välttää työssään riskejä noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen	noudattaa työyhteisön ohjeita ja huomioi työssään työyhteisön muut jäsenet	havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet	osaa arvioida suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa osallistumalla turvajärjestelmien käyttöön aidossa työkohteessa tai muussa mahdollisimman hyvin sen oloja vastaavassa paikassa. Työtä tulee tehdä siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö sekä terveys, turvallisuus ja toimintakyky.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta läsnäolosta, aktiivisuudesta, harjoituksista, kokeista, projektityöskentelystä .

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearviointi

AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT

Ammattitaitoa täydentävät pakolliset tutkinnon osat

Äidinkieli, suomi, 4 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1–3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - mielipideteksti - referaatti - raportti ja/tai työselostus - työnhakuun liittyvät asiakirjat - raportin ja/tai työselostuksen suullinen esittäminen 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kieli, tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1) - Tekstien rakenteita ja merkityksiä (ÄI 2) - Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4) - Puheviestinnän taitojen syventäminen (ÄI7) 	<ul style="list-style-type: none"> - Työelämän viestintä 1, 2 ov - Työelämän viestintä 2, 2 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisuus - opettajan jakama materiaali - verkkomateriaali - AV-materiaalit <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee työelämässä tarvittavat tekstitaidot
- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä
- ymmärtää työselitysten, suunnitelmien ja käyttöohjeiden keskeiset käsitteet,
- olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- tulkitsee erilaisia tekstilajeja ja kaunokirjallisuutta
- arvioi omaa äidinkielen taitoaan ja kehittää sitä jatkuvasti
- osaa toimia erilaisissa turvallisuusalan vuorovaikutustilanteissa
- hallitsee turvallisuusalan erilaiset puheviestintätilanteet esimerkiksi työsuorituksen

- ja opinnäytteen esittelyn
- osaa laatia työsuunnitelmat ja raportit
- osaa toimia työnhakutilanteessa ja laatia työpaikanhakuun liittyvät asiakirjat
- hyödyntää turvallisuusalan ammattilehtiä ja muita viestintävälineitä
- osaa toimia työnhakutilanteessa ja laatia työpaikanhakuun liittyvät asiakirjat
- käyttää mediaa kriittisesti ja tuntee lähteiden käytön periaatteet
- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja osallistuu rakentavasti työpaikkansa viestintään.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tiedonhankinta	– hakee ohjatusti ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä	– hankkii ammattialaansa liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää luotettavia tekstejä	– hakee tietoa erilaisista lähteistä ja vaikeaselkoisistakin teksteistä sekä arvioi niiden luotettavuutta
Tekstien ymmärtäminen	– ymmärtää ammattitaidon kannalta keskeisen tekstin päättarkoituksen ja osaa yhdistää sen tietoja omiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa	– ymmärtää tekstin tarkoituksen ja pääsisällön sekä osaa yhdistää ja vertailla sen yksityiskohtia omiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa suhteuttaen	– ymmärtää sekä tekstin tarkoituksen ja sanoman että yksityiskohtien merkityksen, tekee johtopäätöksiä ja arvioi tekstin sisältöä ja ilmaisutapaa
Kirjallinen viestintä	– kirjoittaa ohjatusti ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä – tuntee oikeinkirjoituksen perusasioita – laatii ohjatusti ja mallin mukaan asiakirjat – käyttää mallin mukaan tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia	– kirjoittaa ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä – käyttää sujuvaa lause- ja virkerakennetta ja jaksottaa tekstiä – laatii asianmukaiset asiakirjat – käyttää tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia ja muutakin tekstilajitietämystään	– kirjoittaa tavoitteellisesti ja työstää tekstejään oman arvion ja palautteen pohjalta – hallitsee kielenkäytön perusnormit sekä hioo tuottamiensa tekstien kieli- ja ulkoasua – laatii asianmukaisia asiakirjoja ja osaa soveltaa asiakirjamalleja – soveltaa tekstilajin vaatimuksia omissa teksteissään
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	– toimii asiallisesti vuorovaikutustilanteissa mm. työnhakutilanteessa – osallistuu keskusteluun	– toimii asiallisesti ja kohteliaasti vuorovaikutustilanteissa mm. työnhakutilanteessa – osallistuu keskusteluun ja	– toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiakaslähtöisesti, joustavasti ja vakuuttavasti – osallistuu aktiivisesti ja

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
	<p>käyttämällä puheenvuoroja</p> <p>– perustelee mielipiteensä</p> <p>– osaa pitää lyhyen esityksen</p>	<p>vie keskustelua tavoitteen suunnassa eteenpäin</p> <p>– perustelee monipuolisesti mielipiteensä ja väitteensä</p> <p>– saa puhuessaan kontaktin kuulijoihinsa ja osaa rakentaa puheenvuoronsa niin, että sitä on helppo seurata</p>	<p>rakentavasti keskusteluun ja kantaa osaltaan vastuuta viestintäilmapiiristä</p> <p>– perustelee monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioi vaikuttamispyrkimyksiä</p> <p>– pystyy puhuessaan ylläpitämään vuorovaikutusta, osaa havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi</p>
Mediaosaaminen	<p>– tuntee ammattialansa keskeiset mediat</p> <p>– noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia</p>	<p>– käyttää keskeisiä viestintävälineitä ja osaa arvioida mediatekstejä</p> <p>– tuntee tekijänoikeudet oikeutena ja velvoitteena, noudattaa tekijänoikeuksia mm. ilmoittamalla lähteensä</p>	<p>– hyödyntää monipuolisesti viestintävälineitä ja arvioi kriittisesti mediatekstejä</p> <p>– osaa viitata käyttämiinsä lähteisiin ja tarvittaessa pyytää niihin käyttöluvan</p>
Kielen ja kulttuurin tunteminen	<p>– tunnistaa oman kielen ja kulttuurienvälisen viestinnän merkityksen</p> <p>– käyttää kirjallisuutta ja muita taidemuotoja elämyksellisesti.</p>	<p>– ottaa huomioon kulttuurienvälisen viestinnän omassa vuorovaikutuksessaan</p> <p>– osaa eritellä kirjallisuutta ja muita taidemuotoja</p>	<p>– soveltaa kulttuurienvälistä viestintää ja omaa kulttuuriosaamistaan sekä toimii suvaitsevasti</p> <p>– osaa analysoida ja tulkita kirjallisuutta ja muita taidemuotoja.</p>

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 7. Estetiikka, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Työelämän viestintä 1, 2 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee työelämässä tarvittavat tekstitaidot
- ymmärtää erilaisten tekstien olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- hankkii tietoa eri lähteistä sekä välittää sitä suullisesti ja kirjallisesti
- arvioi ja kehittää äidinkielen taitoaan
- osaa laatia työsuunnitelmat ja raportit
- hyödyntää ammattilehtiä ja muita viestintävälineitä
- käyttää mediaa kriittisesti ja tuntee lähteiden käytön periaatteet
- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja osallistuu rakentavasti työpaikkansa viestintään

Keskeiset sisällöt

- tiedonhankinta
- tekstien ymmärtäminen
- kirjallinen viestintä
- mediaosaaminen

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta kirjallisista ja suullisista harjoituksista sekä mahdollisista pienimuotoisista kokeista.

Palautetta annetaan kirjallisesti asteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten ja /tai suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Työelämän viestintä 2, 2 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee toimimaan työelämässä, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee työelämässä tarvittavat tekstitaidot
- osaa toimia monikulttuurisessa ympäristössä
- hankkii tietoa eri lähteistä sekä välittää sitä suullisesti ja kirjallisesti
- tulkitsee erilaisia tekstilajeja ja kaunokirjallisuutta
- arvioi ja kehittää äidinkielen taitoaan
- osaa toimia alan asiakaspalvelutilanteissa
- hallitsee tarvittavat puheviestintätilanteet
- osaa toimia työnhakutilanteessa ja laatia työpaikanhakuun liittyvät asiakirjat
- hyödyntää ammattilehtiä ja muita viestintävälineitä
- käyttää mediaa kriittisesti ja tuntee lähteiden käytön periaatteet
- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja osallistuu rakentavasti työpaikkansa viestintään

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen
- kielen ja kulttuurin tunteminen

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta kirjallisista ja suullisista harjoituksista sekä mahdollisista pienimuotoisista kokeista.

Palautetta annetaan kirjallisesti asteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten ja /tai suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Äidinkieli, suomi toisena kielenä, 4 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1–3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen koe - suullinen esitys tai puhetilanne 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perusteet hallintaan (S21) - Kieli käyttöön (S22) - Syvemmät tekstitaidot (S24) - Suomalainen kulttuuri (S24) 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisuus - opettajan jakama materiaali - verkkomateriaali - AV-välineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee sellaiset viestintä- ja vuorovaikutustaidot, että hänellä on riittävät valmiudet työelämään, aktiiviseen kansalaisuuteen ja jatko-opintoihin
- ymmärtää suomenkielisen suullisen viestinnän keskeiset sisällöt ja seuraa vaivattomasti opinnoissa käsiteltävää asiaa sekä kykenee osallistumaan työskentelyyn
- ymmärtää kirjallisen oppimateriaalin keskeiset sisällöt ja pystyy käyttämään niitä opinnoissa etenemiseen
- saa virikkeitä ja elämyksiä tutustuessaan kirjallisuuteen ja erilaisiin tekstilajeihin suomeksi ja mahdollisuuksien mukaan äidinkielellään
- tuottaa asiakirjoja ja muita tekstejä esimerkkinä raportit, tiedotteet sekä kaupanteon ja kokousten asiakirjat
- hallitsee suomen kielen keskeiset rakenteet sekä liike-elämän ja julkishallinnon ammattisanaston ja sanontatavat
- osaa toimia ammatissaan suomalaisen työelämän ja yhteiskunnan keskeisten toimintatapojen mukaan
- hakee tietoa eri lähteistä, käyttää sanakirjoja ja tekee muistiinpanoja itsenäisesti sekä käyttää kirjallista ja tietoverkoissa olevaa aineistoa kielitaitonsa kehittämiseksi ja opintojensa edistämiseksi.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tiedonhankinta	– hakee ohjatusti ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä	– hankkii ammattialaansa liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää luotettavia tekstejä	– hakee tietoa erilaisista lähteistä ja vaikeaselkoisistakin teksteistä sekä arvioi niiden luotettavuutta
Tekstien ymmärtäminen	– ymmärtää lyhyitä käytännönläheisiä tekstejä, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia sekä ammattialansa sisältöjä käsitteleviä tekstejä	– ymmärtää tekstejä oman alansa tai yleisistä aiheista sekä jonkin verran päättelyä vaativia tekstejä, osaa etsiä ja yhdistellä tietoja useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä	– ymmärtää itsenäisesti tekstejä myös abstrakteista aiheista, jotka voivat liittyä myös oman alan työhön ja työturvallisuuteen, hahmottaa nopeasti tekstin sisällön ja sen tarpeellisuuden ja soveltaa sitä erilaisiin tehtäviin
Kirjallinen viestintä	– kirjoittaa lyhyen, sidosteisen tekstin tutuista aiheista tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa sekä hallitsee yleisissä ja ammatillisissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet	– kirjoittaa tekstejä sekä tutuista abstrakteista ja oman ammattialansa aiheista, käyttää monenlaisen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita sekä kirjoittaa ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä	– kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä myös abstrakteista aiheista sekä työtehtävistään, yhdistelee tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja tekstiinsä, hallitsee laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeän, sidosteisen tekstin laatimiseksi
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	– ymmärtää opiskelua tai oman alansa työtä käsittelevän puheen ja tavallista sanastoa sisältävän keskustelun – kertoo tutuista asioista ja selviytyy epävirallisista keskusteluista sekä viestii ammattialaansa liittyvissä erilaisissa tilanteissa	– ymmärtää yleisiä aiheita ja asiatietoa sisältävät sekä omaan ammattialaansa liittyvät keskustelut ja hallitsee sanaston – kertoo tavallisista, konkreeteista aiheista ja selostaa alansa työtehtäviin liittyviä aiheita sekä viestii ja käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa, monenlaisia rakenteita ja mutkikkaita lauseita	– ymmärtää konkreetin ja abstraktin sekä omaa ammattialaa käsittelevän puhutun kielen, erottaa erilaiset puhetyylit ja osaa tiivistää kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat – viestii selkeästi kokemuspiiriinsä ja ammattialaansa liittyvissä tilanteissa sekä useimmissa käytännöllisissä ja sosiaalisissa tilanteissa sekä muodollisissa keskusteluissa, käyttää kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa
Kielen ja kulttuurin	– tuntee suomalaista	– ymmärtää suomalaisen	– soveltaa tietoaan suomalaisen

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
tunteminen	yhteiskuntaa, kulttuuria ja ymmärtää kulttuurien välisen viestinnän merkityksen	yhteiskunnan normeja ja työelämän toimintatapoja sekä ottaa huomioon kulttuurien välisen viestinnän omassa vuorovaikutuksessaan	yhteiskunnan normeista ja työelämän toimintatavoista sekä soveltaa kulttuurienvälistä viestintää ja omaa kulttuuriosaamistaan
Kielenopiskelu	– tuntee erilaisia kielenopiskelun työtapoja ja sanakirjojen ja muiden tietolähteiden käytön periaatteita.	– soveltaa erilaisia kielenopiskelun työtapoja ja käyttää sanakirjoja ja muita tietolähteitä ymmärtämisen avuksi.	– soveltaa opiskelussaan erilaisia kielenopiskelun strategioita sekä käyttää sanakirjoja ja muita tietolähteitä tuottamistehtävien apuna.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta kirjallisista ja suullisista harjoituksista sekä mahdollisesti pienimuotoisista kokeista.

Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintokorttiin suoritus kirjataan merkinnällä S (= suoritettu).

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään antamalla opiskelijoiden arvioida omia suorituksiaan.

Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1–3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen koe - suullinen esitys tai puhetilanne 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koulu ja vapaa-aika (RUB1) 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen - suullinen - AV-välineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - sanaston harjaannuttaminen - työelämän asiakaspalvelutilanteet vuorokeskusteluin toteutettuna - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - kulttuurikohteisiin tutustuminen - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- selviytyy liiketalouden ja hallinnon alan rutiininomaisista työtehtävistä ja arkipäivän tilanteista toisella kotimaisella kielellä
- ymmärtää molempien kansalliskielten ja kulttuurin merkityksen monikulttuurisessa Suomessa.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tiedon hankinta	– tuntee sanakirjojen ja muiden tietolähteiden käytön periaatteet	– käyttää sanakirjoja ja jonkin verran myös muita, kuten esimerkiksi sähköisiä,	– käyttää sanakirjoja, myös sähköisiä, ja muuta lähdeaineistoa hankkiakseen

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
		tietolähteitä	lisätietoa omaa alaa käsittelevistä vieraskielisistä yksinkertaisista ohjeistuksista
Tekstien ymmärtäminen Kirjallinen viestintä	– ymmärtää apuvälineitä käyttäen lyhyiden ja yksinkertaisten omaan työhön ja työturvallisuuteen liittyvien kirjallisten viestien sisällön	– kirjoittaa mallin mukaan lyhyitä työhön liittyviä tekstejä kuten työ- ja turvallisuusohjeet	– kirjoittaa lyhyitä työhön liittyviä muistiinpanoja, ohjeita tai tilauslistoja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	– kertoo muutamalla sanalla itsestään tai tutuista asioista omassa työssään	– selviytyy rutiinomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä puhetilanteista, jos puhukumppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaista, keskeistä sanastoa	– toimii tavanomaisimmissa viestintätilanteissa sekä kasvoitusten että puhelimesta ja tarvittaessa pyytää tarkennusta tai selvennystä
Kielen ja kulttuurin merkitys	– on tietoinen ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksestä	– ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen kohdatessaan pohjoismaalaisia	– ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin aseman monikulttuurisessa Suomessa
Kielenopiskelu	– tunnistaa omat oppimisstrategiansa.	– tunnistaa omien oppimisstrategioidensa vahvuuksia ja heikkouksia.	– kokeilee uusia strategioita ja oppimistapoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan palautetta oppimisen etenemisestä suullisesti ja/tai kirjallisesti lähituntien aikana.

Arviointiasteikko on 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään antamalla opiskelijan itse arvioida omia suorituksiaan.

Vieras kieli, a-kieli, 2 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.	Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja: - Nuori ja hänen maailmansa (ENA1)	-	Oppimateriaalit - kirjallinen - suullinen - AV-materiaalit Opetusmenetelmät - esittävät opetusmenetelmät - parikeskustelut - ryhmätyöt - verkko-opetus
Arviointimenetelmät - kirjallinen koe - suullinen esitys tai puhetilanne			Oppimisympäristöt - opiskeluun tarkoitettut tilat - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee liiketalouden ja kaupan alan keskeiset asiakaspalvelu- ja viestintätilanteet
- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Tiedonhankinta	– hakee tietoa työhönsä liittyvistä materiaaleista ja ohjeista ohjattuna ja sanakirjoja käyttäen	– hakee omaa alaa koskevaa tietoa sanakirjoja ja jonkin verran myös muita, kuten esimerkiksi sähköisiä, tietolähteitä käyttäen	– hakee monipuolisesti omaa alaa koskevaa tietoa, soveltaa tietojaan ja taitojaan sekä perustelee ratkaisunsa
Tekstien ymmärtäminen sekä kirjallinen viestintä	– ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä kirjallisia	– ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä	– ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä kirjallisia

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	viestejä – kirjoittaa ohjattuna mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	kirjallisia ohjeita apuvälineitä käyttäen ja tekee tarkentavia kysymyksiä sekä osaa toimia niiden mukaan – kirjoittaa mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	ohjeita sekä työstä annettua palautetta – kirjoittaa tavanomaisia henkilökohtaisia viestejä ja lyhyitä tekstejä sekä täyttää yksinkertaisia työhönsä liittyviä asiakirjoja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	– ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan – kertoo lyhyesti itsestään ja alansa työtehtävistä vastaamalla hänelle esitettyihin kysymyksiin ennakoitavissa olevissa ja tutuissa työtilanteissa	– ymmärtää tavanomaisimpia työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä suullisia ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan – kertoo itsestään ja työtehtävistään siten, että tulee ymmärretyksi ja osallistuu keskusteluun, mikäli keskustelukumppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaisia rakenteita	– ymmärtää keskeiset ajatukset tavanomaisesta normaalitempoisesta puheesta ja toimii niiden mukaan – kertoo tutuissa tilanteissa työpaikastaan ja työstään ja siihen liittyvistä normeista ja tavoista sekä tarvittaessa ottaa selvää muiden maiden vastaavista asioista – hankkii kysymällä työhönsä liittyviä lisäohjeita
Kielen ja kulttuurin tuntemus	– on tietoinen opiskelemaisensa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksestä	– ymmärtää opiskelemaisensa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksen	– soveltaa vieraan kielen ja kulttuurin tietojaan ja taitojaan
Kielenopiskelu	– tunnistaa omat oppimisstrategiansa.	– arvioi oppimisstrategioidensa vahvuuksia ja heikkouksia.	– vahvistaa oppimistaan kokeilemalla uusia strategioita ja oppimistapoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan palautetta oppimisen etenemisestä suullisesti ja/tai kirjallisesti lähituntien aikana.

Arviointiasteikko on 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään antamalla opiskelijan itse arvioida omia suorituksiaan.

Matematiikka, 3 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjalliset kokeet ja/tai harjoitustehtäviä 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lausekkeet ja yhtälöt (MAB 1) - Geometria (MAB 2) 	<ul style="list-style-type: none"> - Matematiikka 1, 1 ov - Matematiikka 2, 1 ov - Matematiikka 3, 1 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan ilmoittama aineisto <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - ryhmätyöt - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - työelämä - tutustumiskäynnit - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- hallitsee peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset ja käyttää niitä turvallisuusalaan liittyvissä laskutoimituksissa
- laskee pinta-aloja ja tilavuuksia sekä soveltaa geometriaa työtehtävien vaatimassa laajuudessa
- käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä työtehtäviin liittyvien ongelmien ratkaisussa
- ilmaisee muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla
- muodostaa ja laatii työtehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelämällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta,
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mittayksikkömuunnokset sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat	– suorittaa työtehtäviin liittyvät rutiinomaiset laskutoimitukset ja tuntee keskeisimmät matemaattiset käsitteet ja esitystavat	– suorittaa sujuvasti ammattiin liittyvät laskutoimitukset ja käyttää jossakin määrin matemaattisia käsitteitä ja esitystapoja ilmaisussaan	– soveltaa ammattialalla tarvittavia laskutoimituksia ja arvioi tulosten tarkkuutta sekä hallitsee ammattialalla käytettävät matemaattiset käsitteet ja esitystavat
Matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi	– ratkaisee työtehtäviin liittyvät keskeiset matemaattiset ongelmat joko päätelemällä, graafisesti tai laskennallisesti sekä osaa arvioida tulosten suuruusluokkaa	– ratkaisee ammattiin liittyviä ongelmia matemaattisten menetelmien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta	– soveltaa matemaattisia menetelmiä ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisussa ja -asettelussa sekä arvioi menetelmien luotettavuutta ja tarkkuutta
Laskimen ja tietokoneen käyttäminen	– käyttää laskinta ja tietokonetta työtehtäviin liittyvien matemaattisten perustehtävien ratkaisemiseen	– käyttää sujuvasti laskinta ja tietokonetta ammattiin liittyvien matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen	– käyttää soveltaen laskinta ja tietokonetta ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseen
Numeerisen tiedon käsittely, analysointi ja tuottaminen	– käyttää tiedonlähteenä tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä – laskee ohjeen mukaan aineiston keskilukuja.	– käyttää tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ammattiin liittyvien ongelmien ratkaisuun – laskee keskeisimpiä tilastollisia tunnuslukuja.	– soveltaa tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisuun sekä esittää tuottamia matemaattisia tuloksia tilastoina, taulukkoina ja graafisina esityksinä – laskee tai määrittää annetusta aineistosta keskeisimmät tilastolliset tunnusluvut.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 9. Matematiikka ja luonnontieteet.

Matematiikka 1, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä liike-elämässä sekä julkishallinnossa esiintyvien ongelmien ratkaisussa,
- ilmaisee muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla,
- muodostaa ja laatii työtehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelemällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta,
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Keskeiset sisällöt

- peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mittayksikkömuunnokset sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat
- matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi
- laskimen ja tietokoneen käyttäminen

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Opiskelijalle annetaan suullista palautetta opintojakson aikana oppimisen etenemisestä. Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1-3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Matematiikka 2, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset ja käyttää niitä ammattiin liittyvissä laskutoimituksissa
- laskee pinta-aloja ja tilavuuksia sekä soveltaa geometriaa ammattialan vaatimassa laajuudessa
- ilmaisee muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla
- muodostaa ja laatii ammattitehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelemällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Keskeiset sisällöt

- peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mittayksikkömuunnokset sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat
- matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi
- laskimen ja tietokoneen käyttäminen

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Opiskelijalle annetaan suullista palautetta opintojakson aikana oppimisen etenemisestä. Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1-3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Matematiikka 3, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä ammattitehtäviin liittyvien ongelmien ratkaisussa
- muodostaa ja laatii ammattitehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelemällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Keskeiset sisällöt

- laskimen ja tietokoneen käyttäminen
- numeerisen tiedon käsittely, analysointi ja tuottaminen

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Opiskelijalle annetaan suullista palautetta opintojakson aikana oppimisen etenemisestä. Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Fysiikka ja kemia, 2 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä. Arviointimenetelmät - kirjalliset kokeet ja/tai harjoitustehtäviä	Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja: - Fysiikka - luonnontieteenä (FY1) - Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1)	- Fysiikka 1, 1 ov - Kemia 1, 1 ov	Oppimateriaalit - opettajan ilmoittama aineisto Opetusmenetelmät - lähiopetus - harjoitustehtävät - ryhmätyöt - laborointi - verkko-opetus
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			Oppimisympäristöt - opiskeluun tarkoitetut tilat - työelämä - tutustumiskäynnit - tietoverkko

Tavoitteet

Opiskelija

- soveltaa turvallisuusalan kannalta keskeisiä fysikaalisia ja kemiallisia ilmiöitä, käsitteitä ja lainalaisuuksia, esimerkiksi aineita varastoitaessa on osattava ottaa huomioon aineiden keskinäinen reagointi
- osaa työssään ja muussa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästään
- tarkastelee keskeisiä ympäristöongelmia luonnonteelliseltä kannalta
- soveltaa turvallisuusalan kannalta keskeisiä fysiikan lakeja ja käsitteitä
- hallitsee turvallisuusalan työtehtävien kannalta keskeisiä mekaniikan, lämpöopin ja sähköopin peruskäsitteitä ja ilmiöitä niin, että hän osaa käsitellä ammatissaan tarvitsemiin laitteita ja järjestelmiä turvallisesti ja taloudellisesti sekä työskennellä ergonomisesti
- osaa tulkita terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät tuotteiden merkinnöistä ja ottaa työskentelyssään huomioon aineiden erityisominaisuudet niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta
- tekee havaintoja ja mittauksia ammatinsa kannalta keskeisistä fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	– tuntee fysiikan lainalaisuuksia niin, että pystyy työtehtävissään ottamaan huomioon niihin liittyvät ilmiöt, mutta tarvitsee joissakin kohdin ohjausta	– osaa ottaa huomioon fysiikkaan liittyvät ilmiöt työtehtävissään	– osaa itsenäisesti soveltaa fysiikan lainalaisuuksia työssään
Kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	– käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit työssään, mutta tarvitsee osin ohjausta – tulkitsee osin ohjattuna tavallisimpia tuotemerkintöjä – laskee ohjattuna pitoisuuksia ja aineiden määriä – hankkii ohjeen mukaan tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista	– käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit tutuissa työtilanteissa – tulkitsee tavallisimpia tuotemerkintöjä – laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä – hankkii tietoa käyttöturvallisuustiedotteista	– käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit muuttuvissakin työtilanteissa – tulkitsee itsenäisesti erilaisia alan tuotemerkintöjä – laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä joustavasti erilaisissa työtilanteissa eri tietolähteistä hankkimansa tiedon mukaan
Havainnointi ja mittaaminen	– toteuttaa mittaukset käyttäen tavallisimpia mittausten menetelmiä ja -välineitä ohjatussa työtilanteessa – tallentaa mittaukset ja havainnot ohjeiden mukaisesti ja esittää ne taulukoina ja graafeina sekä laskee tarvittaessa tuloksia, mutta tarvitsee joiltakin osin ohjausta	– toteuttaa mittaukset käyttäen tavallisimpia mittausten menetelmiä ja -välineitä omatoimisesti ja osaa arvioida mittaustulosten luotettavuutta – osaa analysoida mittauksia ja havaintoja sekä tehdä tuloksista johtopäätöksiä	– käyttää mittauksiin sopivimpia menetelmiä ja välineitä sujuvasti, toteuttaa mittaukset järjestelmällisesti ja huolellisesti ja osaa arvioida havaintojen ja mittausten tarkkuutta ja luotettavuutta – osaa raportoida ja esittää tuloksia sekä arvioida tulosten ja johtopäätösten tarkkuutta ja luotettavuutta
Turvallinen ja ergonominen työskentely	– työskentelee työturvallisuusohjeiden mukaisesti, mutta vaatii	– työskentelee ergonomisesti ja työturvallisuusohjeiden	– työskentelee ergonomisesti ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti ja ottaa

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
	ohjausta ergonomiseen työskentelyyn.	mukaisesti.	omatoimisesti huomioon työympäristössä olevat riskitekijät.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 4. Terveys, turvallisuus ja työkyky, 6. Kestävä kehitys, 9. Matematiikka ja luonnontieteet, 10. Teknologia ja tietotekniikka.

Fysikka 1, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- soveltaa ammattitehtäviensä kannalta keskeisiä fysikaalisia ilmiöitä, käsitteitä ja lainalaisuuksia
- osaa työssään ja muussa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästään
- soveltaa ammattinsa kannalta keskeisiä fysiikan lakeja ja käsitteitä
- hallitsee ammattinsa kannalta keskeisiä mekaniikan, lämpöopin ja sähköopin peruskäsitteitä ja ilmiöitä niin, että hän osaa käsitellä ammatissaan tarvitsemiaan laitteita ja järjestelmiä turvallisesti ja taloudellisesti sekä työskennellä ergonomisesti
- tekee havaintoja ja mittauksia ammattinsa kannalta keskeisistä fysikaalisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia.

Keskeiset sisällöt

- lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- havainnointi ja mittaaminen
- turvallinen ja ergonominen työskentely

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Palautetta annetaan suullisesti ja numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Kemia 1, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- soveltaa ammattitehtäviensä kannalta keskeisiä kemiallisia ilmiöitä, käsitteitä ja lainalaisuuksia
- osaa työssään ja muussa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästäen
- tarkastelee keskeisiä ympäristöongelmia luonnontieteelliseltä kannalta
- ottaa huomioon työssään ympäristön ja ammatin kannalta keskeisiä kemian ilmiöitä, ja sitä varten hänen on tunnettava tavallisimpien alkuaineiden ja sekä epäorgaanisten että orgaanisten yhdisteiden kemiallisia ominaisuuksia
- säilyttää, käyttää oikein ja hävittää asianmukaisesti alalla tarvittavia aineita sekä laskee ainemääriä ja pitoisuuksia
- osaa tulkita aineiden terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät tuotteiden merkinnöistä ja ottaa työskentelyssään huomioon aineiden erityisominaisuudet niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta
- tekee havaintoja ja mittauksia ammatinsa kannalta keskeisistä fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia.

Keskeiset sisällöt

- lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- havainnointi ja mittaaminen
- turvallinen ja ergonominen työskentely

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Palautetta annetaan suullisesti ja numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen koe tai portfolio 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteiskuntatieto (YH1) ja Taloustieto (YH2) yhdessä 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen (kirjat, monistheet, lehdet) - AV-materiaalit <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - opetuskeskustelu - yksilö- ja pienryhmätyöskentely - mahdolliset yritysvierailut ja/tai vieraileva luennoitsija - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- osallistuu oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa yhteisten asioiden hoitamiseen
- arvioi toimintamahdollisuuksiaan aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- osaa käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja
- tekee suunnitelman oman taloutensa hoitamisesta
- arvioi yrittäjyyden ja yritystoiminnan merkitystä Suomen kansantaloudelle
- hakee tietoa ammattialansa työpaikoista sekä Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa tietoa.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet ja keskeiset sisällöt	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Osallistuminen oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa	– osallistuu ohjattuna yhteisten asioiden hoitamiseen	– osallistuu sovitulla tavalla yhteisten asioiden hoitamiseen – tuntee yhteiskunnallisen päätöksentekoprosessin	– osallistuu itsenäisesti yhteisten asioiden hoitamiseen – tuntee yhteiskunnallisen päätöksentekoprosessin
Toimintamahdollisuuksien arviointi	– arvioi ohjattuna toimintamahdollisuuksiaan kansalaisena ja kuluttajana – tuntee opiskelijan vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet ja velvollisuudet – hakee tietoa kuluttajan keskeisistä oikeuksista ja velvollisuuksista	– arvioi toimintamahdollisuuksiaan kansalaisena ja kuluttajana – tuntee opiskelijan ja kansalaisen keskeiset vaikuttamismahdollisuudet oikeudet, edut ja velvollisuudet – tuntee kuluttajan keskeiset oikeudet ja velvollisuudet	– arvioi toimintamahdollisuuksiaan aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana – tuntee opiskelijan ja kansalaisen keskeiset demokraattiset vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet, edut ja velvollisuudet – tuntee kuluttajan keskeiset oikeudet ja velvollisuudet
Yhteiskunnan palvelujen käyttö	– käyttää opiskelijan tarvitsemia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa	– käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa	– käyttää itsenäisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa
Oman talouden hoitaminen	– tekee ohjattuna suunnitelman menoistaan ja varoistaan – hankkii ohjattuna tietoa rahoitusvaihtoehdoista ja niistä aiheutuvista kuluista	– tekee suunnitelman menoistaan ja varoistaan – hankkii tietoa rahoitusvaihtoehdoista ja niistä aiheutuvista kuluista	– tekee suunnitelman menoistaan ja varoistaan – hankkii tietoa rahoituslähteistä ja vertailee niistä aiheutuvia kuluja
Kansantalouteen keskeisesti vaikuttavien tekijöiden arviointi	– arvioi ohjattuna yrittäjyyden keskeiset vaikutukset työllisyyteen	– arvioi yrittäjyyden ja yritystoiminnan vaikutuksen työllisyyteen	– arvioi itsenäisesti yrittäjyyden ja yritystoiminnan vaikutuksen kansantalouteen
Tiedon haku ammattialan työpaikoista ja Euroopan unionista	– hakee tietoa ammattialansa työpaikoista paikallisesti	– hakee tietoa ammattialansa työpaikoista alueellisesti ja kansallisesti	– hakee tietoa ammattialansa työpaikoista alueellisesti ja kansallisesti ja Euroopan unionin maista

Arvioinnin kohteet ja keskeiset sisällöt	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
	– hakee ohjattuna Euroopan unionin kansalaisia koskevaa tietoa.	– hakee Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa tietoa.	– hakee Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 5. Aloitekyky ja yrittäjyys, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan palautetta jatkuvasti oppimisen etenemisestä oppituntien aikana.

Palautetta annetaan suullisesti.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opintojakson lopussa tehtävän palautekyselyn avulla.

Liikunta, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - tavoitteiden toteutumista arvioidaan liikuntatunneilla ja/tai suorituksilla, jotka kirjataan oppimispäiväkirjaan 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taitoa ja kuntoa (LI1) 	<ul style="list-style-type: none"> - Liikunta (1 ov) toteutetaan läpi lukuvuoden tasaisesti jaksotettuna. 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - liikuntavälineet - kirjalliset materiaalit - AV-materiaalit <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - yksilötyöskentely - ryhmä- ja joukkuetyöskentely - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - liikuntapaikat - luonto - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- edistää liikunnan avulla terveellistä ja aktiivista elämäntapaa ymmärtäen liikunnan merkityksen toiminta- ja työkyvyille
- tutustuu monipuolisesti terveyttä, psyykkistä vireystilaa ja jaksamista edistävään liikuntaan
- pitää yllä fyysistä toimintakykyään liikunnan avulla
- liikkuu ja toimii vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä
- edistää toiminnallaan ryhmän toimintaa ja turvallisuutta.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Fyysisen toimintakyvyn tukeminen ja vahvistaminen	- käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja - pitää ohjattuna yllä fyysistä toimintakykyään	- käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja monipuolisesti - pitää yllä fyysistä toimintakykyään	- käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja monipuolisesti - seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla	- ymmärtää ohjattuna liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille	- ymmärtää liikunnan merkityksen omalle fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnilleen	- ymmärtää liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille
Vuorovaikutus ja yhteistyö	- osallistuu liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan sekä noudattaa reilun pelin periaatteita	- osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti reilun pelin periaatteita noudattaen	- osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteita
Terveyden, turvallisuuden sekä toimintakyvyn huomioon ottaminen	- noudattaa yleensä turvallisuutta liikunnassa.	- toimii liikuntatilanteissa turvallisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.	- edistää toiminnallaan ryhmän turvallisuutta.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 4. Terveys, turvallisuus sekä toimintakyky.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta tuntiaktiivisuudesta, ryhmätyöskentelystä, jatkuvasta näytöstä, toimintakyvystä, vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista.

Palautetta annetaan suullisesti.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten ja suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Terveystieto, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjalliset tehtävät tai koe (kirjallinen tai suullinen) 	<ul style="list-style-type: none"> - Terveystiedon perusteet (TE1) 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan jakama materiaali - muistiinpanot - AV-materiaalit - verkkomateriaali <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - yksilötyöskentely - ryhmätyöt - luennot - käytännön harjoitukset - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - tutustumiskäynnit - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- osoittaa toiminnallaan ja tiedoillaan halua ja kykyä ylläpitää ja edistää terveyttä
- ymmärtää fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä omassa elämäntavassaan ja toimintaympäristössään
- tietää mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille
- tietää tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutukset ja osaa ehkäistä terveyttä kuluttavia tekijöitä
- tietää terveyttä edistävästä elintavoista ja tottumuksista
- ymmärtää liikunnan, ravinnon, levon, unen, virkistyneen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet ja ottaa ne huomioon toiminnassaan

- tunnistaa turvallisuusalan keskeiset terveyttä ja työkykyä kuormittavat tekijät ja osaa kehittää työskentelytapojaan ja toimintaympäristönsä turvallisuutta ja terveellisyyttä yhteistyössä muiden kanssa
- osaa ehkäistä tapaturmia, hallitsee tavallisimmat ensiaputilanteet, avun hakemisen ja osaa toimia ergonomisesti
- tietää väestön terveyseroista ja tavallisimpien kansansairauksien riskitekijöistä ja niiden ennaltaehkäisystä
- tunnistaa omaan jaksamiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa toimia jaksamista edistävällä tavalla
- osaa tarvittaessa käyttää opiskeluterveys- ja muita terveydenhuoltopalveluja, hyödyntää terveystoimintaa ja ymmärtää niiden merkityksen toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen	-ottaa ohjattuna huomioon tavallisimpia terveyttä edistäviä elintapoja ja tottumuksia (kuten liikunta, ravinto, lepo, uni, virkistys, mielenterveys, ihmissuhteet, seksuaaliterveys) ja on halukas edistämään omaa terveyttään ja jaksamistaan	-ottaa huomioon terveyttä ja hyvinvointia edistäviä elämäntapoja ja tottumuksia, osallistuu niihin ja omaa jaksamistaan edistävään toimintaan	-toimii terveyttä, hyvinvointia ja omaa jaksamistaan edistävällä tavalla, ehkäisee terveyttä kuluttavia tekijöitä ja perustelee toimintansa elintapojen ja terveyden välisellä tutkitulla tiedolla ja kokemuksella
Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintaympäristön turvallisuutta edistävien toimintatapojen noudattaminen	- noudattaa yhteisössä sovittuja terveyttä ja turvallisuutta edistäviä toimintatapoja, mutta tarvitsee ohjausta uusissa tilanteissa	- ottaa toiminnassaan huomioon terveyttä ja toimintakykyä kuormittavia tekijöitä ja haluaa edistää toimintansa ja toimintaympäristönsä terveellisyyttä ja turvallisuutta	- ottaa toiminnassaan monipuolisesti huomioon terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ja edistää omalla toiminnallaan koko yhteisön hyvinvointia
Terveystoiminnan ja terveydenhuoltopalvelujen hyödyntäminen	- suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna terveyttä edistävää liikuntaa ja osaa tarvittaessa hakea apua terveydenhuollon palveluista	- toteuttaa terveyttä edistävää liikuntaa laatimansa ohjelman mukaan ja käyttää tarvittaessa terveydenhuollon palveluja	- hyödyntää itsenäisesti terveystoiminnan mahdollisuuksia oman toimintakyvyn ylläpitämisessä ja osaa hyödyntää terveydenhuoltopalveluja tilanteen vaatimalla tavalla
Tapaturmien ehkäisy ja ensiapu ja ergonominen toiminta	- tunnistaa mahdollisia tapaturmariskejä, osaa hakea ja antaa ensiapua tavallisimmissa ensiapua vaativissa tilanteissa, noudattaa tutuissa tilanteissa ergonomisia	- ehkäisee toiminnallaan tapaturmien syntymistä, osaa hakea ja antaa ensiapua sekä noudattaa ergonomisia toimintatapoja	- toimii huolellisesti ja ennalta ehkäisee tapaturmien syntymistä, osaa hakea ja antaa ensiapua, työskentelee ergonomisesti ja itseään säästään

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
	toimintatapoja		
Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintakykyä edistävien, kansansairauksia ennaltaehkäisevien ja terveyttä kuluttavien tekijöiden sekä ammatin haittavaikutuksia koskevan tietoperustan hallinta	- tietää tavallisimmista terveyttä ja toimintakykyä kuormittavista tekijöistä ja kansansairauksista, mutta tarvitsee ohjausta terveyttä edistävän tiedon hankinnassa ja tietää tavallisimmista terveyshaitoista (kuten tupakointi ja päihteiden käyttö).	- hyödyntää omassa toiminnassaan terveyttä ja toimintakykyä edistävää tietoperustaa, tuntee terveyttä kuluttavat tekijät sekä elintavoista johtuvat terveyshaitat ja on tietoinen mahdollisista ammattiinsa liittyvistä kuormitustekijöistä.	- hyödyntää monipuolisesti omassa toiminnassaan terveyttä ja toimintakykyä edistävää tietoa ja hakee itsenäisesti tietoa mahdollisista ammattinsa haittavaikutuksista.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 3. Ammattietiikka, 4. Terveys, turvallisuus ja toimintakyky, 6. Kestävä kehitys, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta tuntiaktiivisuudesta, ryhmätyöskentelystä, jatkuvasta näytöstä, toimintakyvystä, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoista.

Palautetta annetaan suullisesti.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten tai suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Taide ja kulttuuri, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan antaman kirjallisen, kuvallisen tai suullisen tehtävän suorittaminen 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minä, kuva ja kulttuuri (KU1) - Ympäristö, paikka ja tila (KU2) 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppikirja: Kulta – Taide ja kulttuuri (Palttala, Tulkki, Vakkuri, Otava 2004) - verkkomateriaali <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimintapainotteiset menetelmät - simulaatiot - luennot - suulliset harjoitukset - vierailut - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - työpaja - harjoitusyritys - työelämä - vierailukohteet - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää taiteen ja kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja hyödyntää niiden ilmenemismuotoja monikulttuurisessa yhteisössä
- osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin, kehittää kouluyhteisön kulttuuria ja ylläpitää sen esteettistä ilmettä
- ilmaisee ajatuksia, kokemuksia ja tunteita esimerkiksi musiikin, tanssin, teatterin, kirjallisuuden tai kuvataiteen keinoin ja arvostaa muiden ilmaisua ja näkemyksiä
- noudattaa kestävä kehityksen periaatteita materiaalien valinnassa ja työskentelyssään suunnitellessaan ja toteuttaessaan liiketalouden ja hallinnon alan työhön liittyviä tehtäviä.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Taiteen ja kulttuurin hyödyntäminen	osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin	- huolehtii koulu yhteisön kulttuurista ylläpitäen sen esteettistä ilmettä	uudistaa koulu yhteisön kulttuuria kehittämällä sen esteettistä ilmettä
Tuotoksen tekeminen	suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tunteitaan ilmaisevan tuotteen	suunnittelee ja toteuttaa itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tunteitaan ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen	- suunnittelee ja toteuttaa itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tunteitaan soveltavan ja ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen
	- ottaa ohjeiden mukaan huomioon luonnon ja energian säästämisen materiaalien käytössä ja työskentelyssään	- toimii luontoa ja energiaa säästäen materiaalien käytössä ja työskentelyssään	valitsee työskennellessään luontoa ja energiaa säästäen materiaalit
Muiden ilmaisun ja näkemysten arvostaminen	kertoo muiden ilmaisussa tunnistamistaan kulttuurisista piirteistä	antaa rakentavaa palautetta muiden ilmaisusta ja näkemyksistä	kehittää omaa ilmaisuaan arvostaen muiden näkemyksiä

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 6. Kestävä kehitys, 7. Estetiikka.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta osallistumisesta, aktiivisuudesta ja annettujen tehtävien suorittamisesta.

Palautetta annetaan kirjallisesti: arvosana kirjataan oppilaitoksen tietokantaan asteikolla 1 – 3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään siten, että opiskelija antaa itsearviointin kurssin lopuksi joko strukturoidulla lomakkeella tai vapaamuotoisesti.

Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat

Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat sisältävät opintoja siten kuin tutkinnon perusteissa määrätään. Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat voivat olla seuraavia opintoja:

- äidinkieli, toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka, fysiikka ja kemia, yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto, liikunta, terveystieto, taide ja kulttuuri
- ympäristötieto, tieto- ja viestintätekniikka, etiikka, kulttuurien tuntemus, psykologia, yritystoiminta

Valinnaisia tutkinnon osia sisältyy opintoihin yhteensä 4 opintoviikkoa (ov). Opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat valinnaiset opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot näistä opinnoista näkyvät lukusuunnitelmissa.

Vapaasti valittavat tutkinnon osat

Vapaasti valittaviin tutkinnon osiin sisältyy opintoja siten kuin tutkinnon perusteissa määrätään. Vapaasti valittavat tutkinnon osat voivat olla

- oman koulutusalan tai muiden alojen ammatillisia tutkinnon osia
- ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia
- jatko-opintoihin tai ylioppilastutkinnon suorittamiseen valmentavia opintoja
- työkokemusta
- harrastustavoitteisia opintoja, jotka tukevat ammatillisen koulutuksen yleisiä tavoitteita

Vapaasti valittavia tutkinnon osia sisältyy opintoihin yhteensä 10 opintoviikkoa (ov). Opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat valinnaiset opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot näistä opinnoista näkyvät lukusuunnitelmissa.

Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat

Perustutkintoon voi sisältyä yli 120 opintoviikon meneviä yksilöllisesti syventäviä tutkinnon osia opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) mukaisesti.

Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat

Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat sisältävät opintoja siten kuin tutkinnon perusteissa määrätään. Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat voivat olla seuraavia opintoja:

- äidinkieli, toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka, fysiikka ja kemia, yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto, liikunta, terveystieto, taide ja kulttuuri
- ympäristötieto, tieto- ja viestintäteknikka, etiikka, kulttuurien tuntemus, psykologia, yritystoiminta

Valinnaisia tutkinnon osia sisältyy opintoihin yhteensä 4 opintoviikkoa (ov). Opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat valinnaiset opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot näistä opinnoista näkyvät lukusuunnitelmissa.